

Základní škola a Mateřská škola Ludvíka Očenáška
Dolní Bělá, příspěvková organizace

**„ Básničky nám pomáhají objevovat svět,
kouzelný a zajímavý na první pohled.
Spřátelit se, pozorovat, zkoumat, zpívat,
modelovat. Zajímá nás s radostí spousta dalších
činností. Přednášíme básničky pro kluky a
holčičky. S básničkou ten svět objevíme hned.“**

Školní vzdělávací program pro
předškolní vzdělávání

Schválen na pedagogické radě dne 30. 8. 2016 s platností od 1. 9. 2016

Poslední aktualizace provedena 30. 8. 2018 s platností od 3.9.2018

Zpracovala:

Jarmila Vejvodová – VUMŠ

Vydal:

Mgr. Jiří Hladík - ŘŠ

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání obsahuje:

1. Identifikační údaje o MŠ

2. obecná charakteristika školy

- a) velikost MŠ
- b) lokalita školy
- c) charakter a specifika budovy
- d) historie MŠ

3. podmínky předškolního vzdělávání

- a) věcné podmínky
- b) životospráva
- c) psychosociální podmínky
- d) organizace
- e) řízení MŠ
- f) personální a pedagogické zajištění MŠ
- g) spoluúčast rodičů
- h) podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- i) podmínky vzdělávání dětí nadaných
- j) podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

4. organizace vzdělávání

- a) provoz MŠ
- b) vnitřní uspořádání MŠ, pravidla pro zařazování dětí do tříd
- c) organizace dne v MŠ
- d) **činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení učitelek v každé třídě**
- e) kritéria pro přijímání dětí
- f) popis pravidel možného individuálního vzdělávání dětí v MŠ

5. charakteristika vzdělávacího programu

- a) název a charakteristika ŠVP
- b) zaměření školy, koncepce MŠ
- c) dlouhodobé cíle vzdělávacího programu
- d) podmínky k dosažení vzdělávacích cílů
- e) metody a formy vzdělávání
- f) obsah ŠVP
- g) popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ
- h) popis zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných
- i) popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.

6. vzdělávací obsah

integrované tematické bloky – obsah, záměry, klíčové kompetence, vzdělávací cíle, očekávané výstupy, vzdělávací nabídka (učivo)

7. evaluační systém a pedagogická diagnostika

1 . Identifikační údaje o mateřské škole

Název školy:

Základní škola a Mateřská škola Ludvíka Očenáška Dolní Bělá, příspěvková organizace

Adresa školy:

Dolní Bělá 1, 331 52 Dolní Bělá

Ředitel školy:

Mgr. Jiří Hladík

Zástupci ředitelky školy:

Mgr. Jaroslav Bican – zástupce pro základní školu
Jarmila Vejvodová – učitelka pověřená vedením MŠ

Kontakty:

datová schránka:

3xhmct4

e-mail:

zs.dolni.bela@volny.cz, ms.dolnibela@seznam.cz

ŘŠ – Mgr. Jiří Hladík

TF: **373 394 041**

ZŘŠ – Mgr. Jaroslav Bican

TF: **951 017 025**

Jarmila Vejvodová

mobilní telefon 731 026 995

TF MŠ:

951 017 026

mobilní telefon MŠ: 739 116 390

IČO:

75005654

IZO mateřské školy:

107 544 512

RED-IZO:

650 014 855

Zřizovatel:

Obec Dolní Bělá

Starosta:

MUDr. Tomáš Křikán

Kontakty:

adresa:

Dolní Bělá 31, 331 52 Dolní Bělá

kancelář

TF/FAX: **373 394 347**

e-mail:

dolni.bela@inplus.cz

Školní vzdělávací program byl zpracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Zpracovala:

Jarmila Vejvodová - VUMŠ

Vydal:

Mgr. Jiří Hladík – ředitel školy

dne 30. srpna 2018 pod č.j.:

Platnost ŠVP:

od 3. 9. 2018

2. Obecná charakteristika školy

a) velikost MŠ

Mateřská škola v Dolní Bělé je trojtřídní, s kapacitou pro 65 dětí. Pracuje zde **6 kvalifikovaných učitelek MŠ.**

b) lokalita školy

Mateřská škola i základní škola jsou umístěny v klidném prostředí velké zahrady, sousedící s lesem. Máme skvělé možnosti vycházek a pobytů v přírodě, vybavenou zahradu mateřské školy dřevěnými průlezkami. K pohybovým aktivitám využíváme tělocvičnu, dopravní i sportovní hřiště základní školy a vhodné okolní přírodní prostředí.

c) charakter a specifika budovy

Budova mateřské školy je spojena se základní školou chodbou. Obě školy mají společnou plynovou kotelnu. Strava pro děti a pracovníky MŠ a ZŠ se připravuje v kuchyni v základní škole. Do mateřské školy je kuchařkou jídlo donášeno a vydáváno v kuchyni v budově mateřské školy. Děti I. třídy **2 - 4** leté a děti II. třídy 4 – 5 leté v budově mateřské školy využívají ke svým aktivitám celkem 4 třídy (každá věková skupina 2 místnosti). Stravování těchto dětí probíhá v mateřské škole. Předškolní děti 5-7 leté mají k dispozici velkou třídu v základní škole, kam odcházejí s učitelkou po tom, co se sejdou ráno v MŠ. Zde mají svoji šatnu. Stravování předškolních dětí probíhá ve školní jídelně. Organizace je promyšlena tak, aby děti měly na jídlo klid i dostatek času a nepotkávaly se zde s žáky ZŠ. Na odpolední odpočinek a činnosti se vrací po obědě zase do mateřské školy, kde si je rodiče vyzvednou.

Dopravní dostupnost mateřské školy je vyhovující pomocí autobusové dopravy.

d) historie mateřské školy

V Dolní Bělé byla v roce 1953 založena jednotřídní mateřská škola.

Roku 1971 se rozšířila o přístavbu ložnice a šatny. Pak plnila několik let funkci dvoutřídní mateřské školy.

Po provedení další stavební úpravy v roce 2002 vznikla trojtřídní MŠ s celodenním provozem ve všech třídách. V r. 2009 došlo k výměně oken a zateplení fasády na budovách MŠ i ZŠ.

Kapacita mateřské školy však nadále nevyhovovala velkému počtu přihlášených dětí, a tak byla v roce 2010 v budově ZŠ zřízena další třída pro předškolní děti s vlastní umývárnou a WC.

V roce 2013 byla v MŠ zrekonstruována a vybavena novým zařízením umývárna a WC. Do dvou tříd byly zakoupeny nové dětské stoly, židle, dále lehátka a matrace k odpočinku dětí. V roce 2014 došlo ke kompletní rekonstrukci kuchyně v mateřské škole a k jejímu vybavení novým nábytkem. V roce 2016 jsme prostřednictvím sponzorského daru obdrželi do MŠ počítač a zakoupili nový notebook pro práci učitelek. Na jaře 2017 byla vybavena novým nábytkem II. třída MŠ. V roce 2018 došlo k rekonstrukci a výmalbě šaten II. a III. třídy v MŠ.

Zahrada MŠ: V roce 2012 je zahrada MŠ nově oplocena a dochází k úpravě terénu zahrady a novému zatravnění. Zařízení školní zahrady prošlo v roce 2014 rekonstrukcí, byla provedena obnova nátěrů laviček, zastřešené konstrukce – stůl, lavice, dřevěných průlezků, obrubní dvou pískovišť. Nátěry jsou průběžně obnovovány podle potřeby. Na jaře 2016 byly vyrobeny nové dřevěné schody k velké zahradní skluzavce.

Prostory i vybavení mateřské školy a zahrady MŠ podle finančních možností průběžně obnovujeme.

3. Podmínky předškolního vzdělávání

a) Věcné podmínky:

Mateřská škola má dostatečně velké prostory (podlahová plocha i objem vzduchu - dle hygienických předpisů) odpovídající kapacitě 65 dětí. Prostory tříd jsou uspořádány tak, aby vyhovovaly skupinovým i individuálním činnostem dětí.

Vybavení všech tříd je standardní. K veškerému potřebnému materiálu, pomůckám, knihám, hračkám mají děti volný přístup, mohou si je brát i ukládat samostatně podle pravidel, vyznají se v jejich uložení. V jednotlivých třídách jsme vytvořili hrací koutky pro námětové hry. Ty jsou postupně obnovovány a upravovány podle potřeb a zájmu dětí. Nábytek je rovněž dětem volně přístupný – postupně jej též obnovujeme.

Výměnou starých oken za okna nová, vybavená žaluziemi, se vyřešilo i optimální osvětlení a zatemnění tříd.

Vybavení hračkami, pomůckami, knihami, náčiním, materiály, doplňky odpovídá počtu dětí, jejich věku, ale je závislé na výši finančních prostředků, které máme k dispozici. Průběžně materiální vybavení tříd dle finančních možností obměňujeme, doplňujeme.

Dětský nábytek, umývárny, toalety, povlečení, polštáře, deky, dětská lůžka, matrace k odpočinku jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům a společně s ostatním zařízením tříd odpovídají předpisům. Jsou estetické, zdravotně nezávadné a bezpečné. Rovněž podle finančních možností nábytek průběžně obnovujeme.

Dětské práce je možno shlédnout na nástěnkách v každé šatně, zdobí též třídy, vývěsky v obci, internetové stránky školy. Jsou přístupné dětem i rodičům.

Zahrada mateřské školy je vybavena skluzavkou a tělocvičným mnohoúhelníkem, dvěma pískovišti s krycí folií, zastřešeným stolem se sedačkami, lavičkami, závěsnými tabulemi ke kreslení, hračkami, uloženými v zahradním skladišti. Vybavení zahrady umožňuje dětem rozmanité pohybové i další aktivity.

Vnitřní i vnější prostory MŠ jsou bezpečné, splňují hygienické normy.

b) Životospráva:

Stravování dětí probíhá v tříhodinových intervalech. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Jídelníček je sestavený podle zásad zdravé výživy a pitný režim mají děti k dispozici po celý den ve všech třídách, nápoje jsou obměňovány. Děti nikdy nejsou do jídla nuceny.

Otužování provádíme pravidelným větráním, přiměřeným oblečením pro pobyt venku i uvnitř budovy, každodenním, dostatečně dlouhým pobytem venku (ven nechodíme pouze je-li mráz pod -10°C , v dešti).

Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru MŠ (každá třída v MŠ k pohybu využívá 2 místnosti, třída v ZŠ je dostatečně velká, využíváme též tělocvičny ZŠ).

Při odpoledním odpočinku přihlížíme k potřebám dětí a k požadavkům rodičů. Děti I. třídy po přečtené pohádce spí nebo odpočívají ve třídě, kterou užíváme jako větratelnou ložnici. Lehátka se denně rozkládají a skládají. Dopoledne prostor této třídy slouží dětem ke hram a pohybovým činnostem. Děti II. a III. třídy odpočívají na matracích a poslouchají čtenou nebo reprodukovanou pohádku, příběh. Odpočinek trvá podle potřeby dětí 30 minut, někdy déle. V případě, že děti usnou, mohou spát nerušeně přikryté na matracích dle jejich potřeby – nejdéle do 14 hodin. Pokud některé děti II. třídy odpolední spánek potřebují pravidelně, mohou spát na lehátkách v ložnici MŠ. Klidové hry a činnosti dětí, které neusínají a po odpočinku vstávají, vycházejí z třídních výchovně vzdělávacích programů probíhají ve vedlejší třídě (mohou se připojit i nespící děti z I. třídy). Po odpočinku, spánku a klidových činnostech se podává odpolední svačina. Po svačině se děti věnují odpoledním zájmovým činnostem a hram. Opět vycházíme ze zájmu dětí a z TVP. Každé dítě má prostor pro vyžití dle svých individuálních potřeb v rámci pravidel slušného chování a dodržování pravidel bezpečnosti.

Učitelky svým chováním dětem poskytují přirozený vzor.

c) Psychosociální podmínky:

V mateřské škole vytváříme příhodné podmínky pro to, aby se všichni – děti i dospělí cítili v MŠ dobře, spokojeně, bezpečně a jistě.

Při všech činnostech během dne respektujeme individualitu a potřeby dětí. Děti nejsou neúměrně zatěžovány nebo stresovány spěchem a nadměrnou náročností činností.

Nově přichozím dětem je umožněno si na prostředí MŠ v klidu zvykat. Všichni mají rovnocenné postavení.

Děti jsou spoluvůrci pravidel, vedeme je k samostatnému rozhodování, ke vzájemné spolupráci, k respektování dospělých i vrstevníků, umožňujeme svobodu v rámci pravidel.

Děti mají dostatek etických podnětů, jasných a srozumitelných pokynů.

Pedagogický styl je podnětný, demokratický, komunikace s dítětem vstřícná, empatická, naslouchající. Uplatňujeme pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života, je dětem tematicky blízká, pochopitelná, přiměřeně náročná, dítěti užitečná, prakticky využitelná.

Učitelky se vyhýbají negativním slovním komentářům a podporují děti v samostatných pokusech. Jsou uznalé, dostatečně oceňují a vyhodnocují projevy a výkony dítěte, přiměřeně na ně reagují pozitivním oceněním. Vyvarují se paušálních pochval i odsudků.

Ve vztazích dětí s dospělými panuje důvěra a tolerance, vzájemná pomoc, podpora, slušnost. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě.

Učitelky v MŠ vedou děti průběžně nenásilně prosociálním směrem, což napomáhá prevenci šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí. Využívají k tomu hry, pohádky, příběhy, vhodně těžší ze situací v průběhu dne.

V MŠ panuje ovzduší důvěry, tolerance, ohleduplnosti, vzájemné pomoci.

d) Organizace:

Denní řád je pružný, reagujeme na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální potřeby. Zařazujeme hrové i řízené aktivity. Pravidelně zařazujeme zdravotně preventivní pohybové aktivity. Učitelky se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.

Při vstupu dítěte do MŠ uplatňujeme podle potřeby individuálně přizpůsobený adaptační režim.

MŠ dětem poskytuje zázemí, bezpečí, klid, osobní soukromí.

Snažíme se, aby byl poměr spontánních a řízených aktivit vyvážený. Děti pracují svým osobním tempem, experimentují, objevují, jsou podněcovány k aktivitě. Mají potřebný prostor pro spontánní hru, mohou ji dokončit, přerušit, mohou v ní pokračovat.

Vytváříme vhodné podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Plánování vychází z potřeb, zájmů a z možností dětí, respektujeme individuální vzdělávací potřeby a možnosti dětí.

Pro realizaci plánovaných činností vytváříme vhodné materiální podmínky. Dostatečné a kvalitní pomůcky jsou připravovány včas. Nepřekračujeme stanovené počty dětí ve třídě. Dopolední spojování tříd je maximálně omezeno. Třídy v naší MŠ jsou dopoledne věkově sourodé. Odpoledne děti II. a III. třídy spojujeme v jednu třídu, protože část dětí odchází po obědě domů a počet spojených dětí nepřekračuje stanovený počet dětí ve třídě.

e) Řízení mateřské školy:

ZŠ a MŠ Ludvíka Očenáška Dolní Bělá, příspěvkovou organizaci řídí ředitel školy. Jeho povinnosti jsou stanoveny §164, 165 Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění.

Přímo na něho se (podle vlastního uvážení) mohou obracet rodiče s případnými stížnostmi, dotazy a problémy, které se týkají mateřské školy.

Vedoucí učitelka MŠ (dále jen VUMŠ) plní - jako vedoucí zaměstnanec - spolu s povinnostmi stanovenými zákoníkem práce, vyhláškou o MŠ, dalšími obecně závaznými právními předpisy a pokyny MŠMT úkoly týkající se řízení mateřské školy.

Ředitel školy přenesl na vedoucí učitelku MŠ následující kompetence:

- Řídí a kontroluje práci podřízených zaměstnanců mateřské školy. Koordinace se uskutečňuje zejména prostřednictvím porad vedení, pedagogických rad, provozních porad.
- Je zodpovědná za chod svěřeného úseku.

- Kontroluje dodržování pracovního řádu v MŠ.
- Podílí se na utváření organizační struktury školy.
- Zpracovává koncepci mateřské školy a dohlíží na její plnění.
- Zpracovává ŠVP a odpovídá řediteli školy za odbornou a obsahovou správnost.
- Ve spolupráci s ředitelem školy zpracovává a vede příslušnou dokumentaci MŠ. Kontroluje dokumentaci vedenou učitelkami v jednotlivých třídách MŠ.
- Připravuje návrhy na provoz MŠ.
- Odpovídá řediteli školy za odbornou a pedagogickou úroveň výchovně vzdělávací práce školy.
- Může, podle místních podmínek a na základě požadavků zřizovatele, upravit výchovně-vzdělávací proces v rozsahu stanoveném Rámcovým programem předškolního vzdělávání.
- Zjišťuje a hodnotí materiálně-technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti. Řediteli předkládá návrhy na zlepšení.
- Připravuje a řediteli školy předkládá podklady pro zápis dětí do MŠ.
- S ředitelem školy konzultuje návrhy rozhodnutí o zařazení dětí do MŠ.
- Dbá na efektivnost využívání finančních prostředků na úseku MŠ. Předkládá řediteli školy návrhy na nákupy pomůcek, materiálu a zařízení MŠ.
- Zajišťuje styk s rodiči dětí, s PPP, se SPC atd.. Rodičům dětí podává informace o výsledcích výchovy a vzdělávání dětí. Společně s ředitelem školy řeší případné stížnosti.

Všichni zaměstnanci MŠ mají jasně vymezeny povinnosti, pravomoci a úkoly, stanovenou pracovní náplň. Pedagogičtí pracovníci mají dostatek pravomocí, je respektován jejich názor, zapojují se částečně do řízení MŠ. Jsme všechny v každodenním styku, vzniklé problémy řešíme ihned.

Dalším místem pro komunikaci jsou konzultační hodiny v MŠ, pedagogické rady a provozní porady. Máme vytvořen funkční informační systém uvnitř mateřské školy i navenek. Informace mezi MŠ a rodiči zajišťujeme pomocí osobního kontaktu, sdělením na nástěnkách v MŠ, zasíláním e-mailů všem rodičům s oznámením na každou chystanou akci v mateřské škole. Dále informace uveřejňujeme na webových stránkách školy.

Činnost zaměstnanců je vyhodnocována, je pozitivně motivována a podporována vzájemná spolupráce. Pedagogický sbor tvoří přátelský, navzájem spolupracující tým, který zve ke spolupráci rodiče dětí. V MŠ vládne ovzduší vzájemné důvěry a tolerance.

Vedoucí učitelka MŠ vypracovává ŠVP ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu, respektuje přínosné a realizovatelné návrhy rodičů.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu MŠ. Jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků vyvozujeme závěry pro další práci. Plánování pedagogické práce a chodu MŠ je funkční, využíváme předchozí analýzy a zpětné vazby.

Spolupráce MŠ s organizacemi:

Spolupráce se zřizovatelem je na velmi dobré úrovni. Poskytuje nám finanční prostředky, za které postupně obnovujeme staré nevyhovující zařízení. Děti a učitelky MŠ, pokud jsou k akcím OÚ přizvány, pomáhají zajištěním kulturního vystoupení. Zřizovatel je průběžně informován o připravovaných akcích MŠ.

Spolupráce se základní školou je trvale velmi efektivní. Učitelky MŠ a ZŠ spolupracují nejen před zápisem dětí do ZŠ. Navzájem se navštěvují a pozorují děti v přirozeném prostředí, radí se o výchovně vzdělávacích problémech. Předškolní děti MŠ každým rokem před zápisem do ZŠ mají možnost navštívit 1. třídu a pozorovat výuku i se do ní zapojit přiměřeně svým schopnostem. Učitelka MŠ se pravidelně účastní zápisu v ZŠ. Učitelka ZŠ – výchovná poradkyně – přichází mezi rodiče budoucích prvňáčků, radí a upozorňuje na různá úskalí nástupu dětí do ZŠ.

Žáci ZŠ pro děti z MŠ připravují sportovní a zábavné programy, koncem června pomáhají při zajišťování závěrečného rozloučení s předškolními dětmi.

Několiokrát během školního roku se setkáváme na společných kulturních akcích v ZŠ, jako jsou divadelní a hudební představení, seznamování s tradicemi, vzdělávací programy přiměřené věku dětí, programy, které vedou děti ke zdravému životnímu stylu, pak také v červnu rozloučení s žáky deváté třídy.

Spolupráce s PPP Plzeň - sever je také na velmi dobré úrovni. Učitelka předškolních dětí se účastní školení v PPP. Spolupracujeme hlavně, vyskytnou-li se během roku nějaké problémy ve vzdělávání dětí. S pracovníky PPP se radíme na dalších postupech při výchovně vzdělávací práci.

PPP spolupracuje také přímo s rodiči dětí, které mají odklad školní docházky. Rodiče se s dětmi mohou zapojit do kurzu grafomotorických cvičení, mají možnost docházet do ZŠ k pracovníci PPP Plzeň - sever a účastnit se individuálních lekcí.

Spolupracujeme s klinickým logopedem – logopedická náprava řeči dětí odborníkem

Spolupracujeme se ZUŠ Plasy, s její pobočkou v ZŠ v Dolní Bělé. Některé děti MŠ navštěvují přípravné ročníky ZUŠ - hra na hudební nástroj.

ZUŠ pro MŠ pořádá dva koncerty Vánoční a Jarní. Na jaře nabízejí učitelé ZUŠ rodičům účast se svými dětmi na hravém hudebním přezkoušení dětí a možnosti přihlásit své děti do přípravného ročníku hry na hudební nástroj.

Spolupráce s dalšími organizacemi je příležitostná.

Spolupracujeme s tělovýchovnou organizací **Sokol Dolní Bělá**. Předškolní děti MŠ mají možnost pravidelně docházet do fotbalového oddílu.

Výborná je spolupráce s místní **knihovnou**. Zapojili jsme se do programu, který má přivést děti do knihoven a motivovat je k lásce ke knihám .

Dětská lékařka - poskytuje rady v případě potřeby.

Spolupráce s rodiči je kvalitní, na dobré úrovni a nadále se rozvíjí. Rodiče a pedagogové jsou k sobě otevření, vstřícní, respektující se, jsou ochotni spolupracovat. Učitelky mají důvěru rodičů.

Prezentace mateřské školy na veřejnosti

Výtvarné práce dětí jsou pravidelně vystavovány na vývěsce v obci a na zdravotním středisku. Dále prezentujeme naši mateřskou školu na internetových webových stránkách, je zde k dispozici (se souhlasem zákonných zástupců dětí) fotodokumentace z akcí MŠ. Adresa webových stránek:

www.zsamsdolnibela.estranky.cz

V průběhu školního roku pořádáme tři veřejná vystoupení dětí - jedno před Vánoci, druhé na Den matek, třetí na závěr školního roku – rozloučení s předškoláky.

Všechny akce jsou veřejností očekávané a účast rodičů i veřejnosti na nich je veliká.

S dětmi se účastníme zajímavých výtvarných soutěží.

f) Personální a pedagogické zajištění MŠ:

S dětmi pracuje šest pedagogických pracovníků. Všechny jsou kvalifikované učitelky mateřské školy. Pět z nich s úvazkem 1,000. Šestá p. učitelka s úvazkem 0,403.

Učitelky navzájem spolupracují, domlouvají se, tvoří fungující pracovní tým. Řídí se kritérii pro práci učitelky MŠ – viz. portfolio učitelek. Každá učitelka je po dohodě pověřena vykonáváním činností prospěšných ke kvalitní práci celé mateřské školy, konkrétně písemně uvedených v dokumentu „Personální zajištění MŠ“. Je zodpovědná za jejich kvalitní provedení. Pedagogičtí pracovníci jsou aktivní při dalším vzdělávání.

Vedoucí učitelka MŠ společně s ředitelem ZŠ a MŠ podporuje profesionalizaci pracovního týmu (včetně sebe) – návrhy, nabídka seminářů, zajišťování odborných časopisů, knih pro pedagogický

kolektiv, spoluvytváření portfolií učitelek, přenos informací z porad a seminářů, poskytnutí rady, informací v případě potřeby, stanovení profesních cílů.

Efektivní organizace služeb učitelek v mateřské škole zajišťuje optimální pedagogickou péči o děti. Učitelky se navzájem překrývají – vycházíme z personálních možností MŠ – viz. harmonogram služeb. V mateřské škole je v každé třídě zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelek. V I. třídě MŠ (2-4 leté děti) se učitelky překrývají 2x týdně čtyři hodiny, 3x týdně tři a půl hodiny. Ve II. třídě MŠ (4-5 leté děti) se učitelky překrývají 4x týdně dvě a půl hodiny a 1x týdně tři a půl hodiny. Ve třetí třídě MŠ (5-7leté děti) se učitelky překrývají 3x týdně v rozsahu dvou a půl hodin a 2x týdně 1 hodinu (administrativa VUMŠ).

Zaměstnanci jednájí v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí – viz. pracovní náplň, povinnosti učitelky MŠ.

Logopedická péče o děti MŠ je zajišťována ve spolupráci s klinickým logopedem. Odbornou poradenskou činnost zajišťujeme ve spolupráci s pracovníky Pedagogicko psychologické poradny Plzeň – sever, s pracovníky Speciálně pedagogického centra v Plzni.

Spolupracujeme s rodičovskou veřejností, s lékaři, s učiteli ze ZŠ a ZUŠ.

Úklid v MŠ zajišťuje uklízečka mateřské školy (pracovní úvazek 0,48). Uklízí všechny prostory v budově MŠ. V prostorách III. třídy v ZŠ provádí úklid uklízečka základní školy. Vytápění mateřské školy je zajištěno z kotelny v základní škole. Školník ZŠ také u nás v mateřské škole provádí menší opravy a seká trávu na zahradě MŠ.

g) Spoluúčast rodičů:

Ve vztazích mezi učitelkami MŠ a většinou rodičů panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění respekt a ochota spolupracovat. Spolupracujeme na základě partnerství.

Snažíme se porozumět a vyhovět individuálním potřebám dětí i rodin (pokud jsou realizovatelné).

Rodičům nabízíme možnost podílet se na dění v MŠ a převážná většina této možnosti využívá.

Jsou dostatečně informováni o akcích v MŠ, o jejich dítěti, o jeho individuálním rozvoji, domlouvají se s učitelkami na společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Rodiče se aktivně účastní akcí mateřské školy, třídních schůzek, spolupracují s učitelkami, podílejí se na obnově vybavení MŠ (sponzorské dary, praktická pomoc při obnově).

Učitelky zachovávají diskretnost, chrání soukromí rodiny. Jednájí ohleduplně, taktně, vyvarují se přílišné horlivosti v poskytování nevyžádaných informací. Nabízejí rodičům pomoc při problémech jejich dětí v rámci rozsahu pedagogických kompetencí předškolního pedagoga nebo při zajištění poradenství ze strany odborníků (klinický logoped, PPP, SPC). Radí se s rodiči na dalším postupu ve výchově a vzdělávání jejich dětí.

Rodiče, po domluvě s učitelkami, mají možnost zúčastnit se výchovně vzdělávací práce ve třídě dítěte i mimo den otevřených dveří. Učitelky ukazují a objasňují své postupy a konzultují případné problémy s rodiči. Obě strany hledají společná, přijatelná řešení, která posouvají dítě vpřed.

Plán spolupráce s rodiči:

Září – adaptace dětí do mateřské školy – průběžné rozhovory rodičů s učitelkami, seznamovací schůzka učitelek, p. ředitele a rodičů v MŠ, adaptační program pro děti. Adaptace dětí v nové třídě v ZŠ – průběžné rozhovory rodičů s učitelkou, organizační schůzka učitelek, p. ředitele a rodičů v MŠ, schůzka rodičů s učitelkou 1. třídy ZŠ – předškolní děti.

- preventivní vyšetření zraku odborníkem – firma Prima vizus

Říjen – vyšetření dětí podle potřeby klinickým logopedem

Listopad – konzultace s rodiči ohledně vyšetření školní zralosti v PPP – u některých dětí

- fotografování dětí s vánoční tematikou

Prosinec – vánoční besídka s programem pro rodiče a veřejnost,

- společné vánoční zpívání koled v kostele.

Únor – karneval v MŠ

Březen, duben – velikonoční tvoření nebo velikonoční vycházka

- fotografování dětí ke Dni matek

Květen – besídka ke Dni matek,

- Den otevřených dveří

Červen – závěrečné fotografování dětí

- rozloučení s předškoláky s programem – zahradní slavnost

V průběhu školního roku pružně reagujeme na realizovatelné nápady, návrhy, přání rodičů. Jsme vstřícné v případě potřeby konzultací rodičů s učitelkami MŠ (při předávání dětí, po dohodě, v době konzultačních hodin)

h) Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami:

1. Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními:

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se **speciálními vzdělávacími potřebami** je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovělo dětem, jejich potřebám a možnostem. V případě vzdělávání těchto dětí v naší mateřské škole pedagogové vytvoří optimální podmínky (stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají) k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení, ke komunikaci s ostatními a pomohou mu k dosažení co největší samostatnosti. Učitelky vezmou v úvahu podmínky, které vyplývají z přirozených potřeb dětí předškolního věku a zároveň i ty, které jsou dány jejich speciálními potřebami.

2. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v MŠ

V naší mateřské škole uplatňujeme u několika dětí podpůrná opatření prvního stupně, která slouží ke kompenzaci mírných obtíží v předškolním vzdělávání dětí. Úpravy ve vzdělávání navrhuji učitelky MŠ ve spolupráci s pracovníci PPP Plzeň – sever, která vykonává poradenskou činnost v ZŠ a v MŠ a ve spolupráci se zákonnými zástupci dětí. Podpůrná opatření směřují k naplňování speciálních vzdělávacích potřeb dětí, nevyžadují opatření s normovanou finanční náročností.

a) Přímá individuální podpora dítěte učitelkou o které učitelka vede poznámky a hodnocení. Pokud nepostačuje tato forma podpory a obtíže dítěte vyžadují součinnost více pedagogických pracovníků, vytváříme plán pedagogické podpory.

b) Zpracování plánu pedagogické podpory – pravidla, průběh tvorby – plán pedagogické podpory zahrnuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. Tento plán vytváří třídní učitelka ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte a s poradenským pracovníkem školy. Jsou s ním seznámeny všechny učitelky, které se podílejí na jeho **realizaci** při průběžné výchovně vzdělávací činnosti s dítětem. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny (učitelky MŠ, zákonní zástupci dítěte, poradenský pracovník školy) průběžně jej aktualizujeme v souladu s vývojem dítěte. **Po 3 měsících** od zahájení poskytování podpůrných opatření na základě plánu pedagogické podpory třídní učitelka po domluvě s ostatními kolegyněmi **vyhodnotí**, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů – písemně a pomocí společně dohodnutých znaků přímo vyznačí individuální pokrok dítěte. Není-li tomu tak, doporučí zákonným zástupcům dítěte využití odborné pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně – dle doporučení školského poradenského zařízení, poskytuje MŠ dítěti dále podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.

c) Metodická podpora – jedna učitelka naší mateřské školy je kvalifikovaný speciální pedagog – podle potřeby využíváme jejich odborných poznatků.

Máme možnost (učitelky i rodiče dítěte) po předchozí domluvě využít metodické a konzultační podpory **ze strany pracovnice PPP Plzeň – sever, která pravidelně navštěvuje naši ZŠ**. Spolupracujeme také s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence sociálně patologických jevů v základní škole. V mateřské škole metodičku prevence sociálně patologických jevů **vykonává vedoucí učitelka MŠ** – vytváří preventivní program a plán jeho realizace při výchovně vzdělávacím procesu. Každá učitelka v jednotlivých třídách v MŠ zahrne do integrovaných tematických bloků, které vytváří, prvky tohoto

plánu a realizuje je při výchovně vzdělávací práci s dětmi. Na konci školního roku metodička prevence sociálně patologických jevů MŠ preventivní program hodnotí a z tohoto hodnocení vycházíme v další práci v této oblasti v novém školním roce.

3. Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

- při tvorbě a realizaci PLPP vycházíme ze školského zákona a vyhlášky č. 27/2016
- podmínky vzdělávání odpovídají individuálním potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami prvního stupně
- podle individuálních potřeb dítěte volíme vhodné metody, formy, obsah vzdělávání a organizaci činností
- při vzdělávání dětí realizujeme v rámci plánu pedagogické podpory stanovená podpůrná opatření prvního stupně
- vedeme děti k osvojení si specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a prvnímu stupni podpůrných opatření.
- spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte (každodenní setkávání při předávání dětí, konzultační hodiny v MŠ, možnost účasti rodičů při vzdělávání v MŠ – dle předchozí domluvy, poradenství...), spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními, s klinickým logopedem, využíváme odbornosti kvalifikovaného speciálního pedagoga – učitelky MŠ.

Pomůcky - při vzdělávání dětí s podpůrnými opatřeními prvního stupně využíváme běžné učební pomůcky, hračky a hry, které průběžně každoročně doplňujeme, obnovujeme.

Pokud se budou v mateřské škole vzdělávat děti se speciálními vzdělávacími potřebami druhého až pátého stupně, budeme vycházet z podmínek pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními, které stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016. Budeme spolupracovat při tvorbě **individuálního vzdělávacího plánu** i při jeho realizaci se zákonnými zástupci dítěte, s odborníky ze školských poradenských zařízení, v případě potřeby také s odborníky mimo oblast školství. Podmínky pro vzdělávání dětí budou vždy odpovídat individuálním potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pomůcky - při vzdělávání těchto dětí můžeme využít - dle individuálních potřeb dětí – bezbariérovou budovu naší mateřské školy, pomůcky k rozvoji smyslového vnímání, k rozvoji správné výslovnosti dětí, které máme v mateřské škole a další, které bychom v případě potřeby zajistili.

i) Podmínky vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných:

- Za nadané se považuje dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- Za mimořádně nadané dítě se považuje takové, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

V případě, že se vyskytnou v naší mateřské škole děti, které budou vykazovat známky nadání, zajistíme realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání dle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Budeme vycházet z přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.

K rozvíjení schopností a dovedností nadaných dětí využijeme materiálních, psychosociálních podmínek MŠ, výše uvedených podmínek životosprávy, vhodné organizace dne, péče kvalifikovaných učitelek, které se dále průběžně vzdělávají, individuální práce s dítětem a spoluúčasti rodičů nadaných dětí.

Nadané děti z MŠ se mohou též rozvíjet v přípravných ročnících ZUŠ, jejíž pobočka pracuje v základní škole - ve výtvarném oboru a v přípravě hry na hudební nástroj. Dále se mohou zapojit do kroužku „Hravá angličtina“ pro děti z MŠ, který vede kvalifikovaná učitelka ZŠ. Děti mohou pracovat v rámci programu kroužku též s věkově přiměřenými hrovými vzdělávacími programy na interaktivní tabuli ve třídě v ZŠ. Kroužek není součástí ŠVP.

Pomůcky: k rozvoji nadaných dětí můžeme využívat stávající vzdělávací pomůcky, hračky a hry v MŠ, které průběžně doplňujeme, obnovujeme dle finančních možností MŠ.

Pro zefektivnění vzdělávání plánujeme zakoupit interaktivní tabuli a notebook, zlepšit podmínky k realizaci polytechnického vzdělávání – vybavení dětským nářadím, prostory pro dílnu.

Termín: dle finančních možností (účast sponzorů...) do 3 let.

j) Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Pokud se v mateřské škole vzdělávají děti mladší tří let, je nutné zajistit kromě výše uvedených podmínek vzdělávání v naší MŠ ještě další podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí. Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Popis podmínek pro vzdělávání dětí od dvou do tří let v naší mateřské škole:

- Mateřská škola je vybavena určitým množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve třídě dětí od 2 do 4 let, kde by se v případě potřeby vzdělávaly děti od 2 do 3 let, jsou pro zajištění bezpečnosti zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty, pokojové květiny. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostedí dvou tříd, využívaných též k pobytu dětí od dvou do tří let je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným počtem umyvadel a WC pro zajištění hygieny stanovené kapacity celkového počtu dětí v MŠ (65 dětí). Umývárny v MŠ nejsou vybaveny sprchou, ani přebalovacím pultem a krytým nášlapným košem na pleny. Do menší umývárny bude nutné zabudovat umyvadlo pro dospělé.
- Šatna je vybavena textilními kapsáři pro každé dítě, které lze využít na náhradní oblečení a na část hygienických potřeb pro dítě. Musíme zajistit skříňku na ukládání hygienických potřeb pro děti.
- Režim dne přizpůsobíme ve třídě, kde se budou vzdělávat děti od 2 do 3 let potřebám těchto dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek. Pro pobyt venku využijeme nejčastěji zahradu MŠ, případně půjdeme na krátkou procházku. Pro příchod dětí od 2 do 3 let nestanovíme pevnou hodinu, vždy se domluvíme s rodiči individuálně, aby dítěti v MŠ nebyl pobyt uměle prodlužován. Přitom platí pravidla pro pravidelnost a včasné omlouvání nepřítomnosti dítěte. Dětem zajistíme dostatek času na odpočinek – když usnou, nebudou buzeny).
- Máme vytvořeny podmínky pro adaptaci dítěte v MŠ v souladu s jeho individuálními potřebami (individuální adaptační program ve spolupráci s rodiči dítěte).

- Dítěti v adaptačním období ponecháme možnost vlastního předmětu z domova v MŠ pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (hračka, plenka, dudlík).
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Ve třídě, kde je možné vzdělávat děti od 2 do 3 let pracují dvě kvalifikované učitelky, které se překrývají 2x v týdnu 4 hodiny denně a 3x týdně 3,30 hodiny denně v průběhu hrových, řízených činností, pobytu venku a oběda.
- Učitelky uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímají. Dále se průběžně vzdělávají.
- V mateřské škole všechny učitelky aktivně podněcují pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Pokud se budou v MŠ vzdělávat děti od dvou do tří let bude péče o ně organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

Návrh na úpravu podmínek v MŠ, které jsou potřeba k zefektivnění vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- Průběžně doplňovat a obnovovat vhodné pomůcky a hračky pro vzdělávání dětí od 2 do 3 let.
- Vybavit umývárnu těchto dětí skříňkou na ukládání hygienických potřeb pro děti, přebalovacím pultem, sprchou, umývadlem pro dospělé a krytým nášlapným košem na použité pleny.
- Zajistit správné nakládání s použitými plenami = biologicky kontaminovaným odpadem. Vycházet ze zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.
- Dohodnout se zřizovatelem zajištění dostatečné kapacity mateřské školy pro přijetí všech zapsaných dětí od dvou do tří let z příslušné spádové oblasti.

Termín zajištění úpravy podmínek – do 1. září 2020

4. Organizace vzdělávání

a) Provoz MŠ:

Mateřská škola je v provozu od 6.30 do 16.00 hodin.

Děti se scházejí do 8 hodin, po domluvě mohou i déle a v jiný čas.

Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech:

- 4 souvislé hodiny denně.
- začátek povinného vzdělávání je stanoven od 8,00 hodin do 12,00 hodin denně.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin (tak jako u základních a středních škol). Jarní prázdniny se určují podle sídla mateřské školy, v souladu s organizací školního roku.

Provoz mateřské školy o prázdninách určuje zájem rodičů. Rozsah omezení provozu stanoví ředitel školy po projednání se zřizovatelem MŠ.

Zřizovatelem byl stanoven minimální počet přihlášených - a to je 11 dětí. V době přerušení provozu se provádějí opravy a rekonstrukce v MŠ, malování, generální úklid, zaměstnanci čerpají dovolenou. Dojde-li k přerušení provozu MŠ, jsou rodiče informováni s dostatečným předstihem (zpravidla 2 měsíce předem).

b) Vnitřní uspořádání MŠ:

Mateřská škola je trojtřídní.

Děti jsou zařazovány do tříd podle věku, máme věkově homogenní uspořádání tříd. V adaptačním období zohledňujeme sourozenecké vazby dětí. Všem nově přichozím dětem, které nastoupí do MŠ, je umožněn individuální adaptační program v takovém rozsahu, aby si dítě v MŠ zvykalo co nejlépe.

Děti jsou zařazeny do těchto tříd MŠ:

První třída U Křemílka a Vochoomůrky

Děti **2 – 4 leté**. Ve třídě pracují dvě učitelky MŠ. Užívají vhodných metod a forem práce pro adaptační období dětí, jejich seznamování s mateřskou školou, které přispívají k postupnému zapojování dětí do běžného režimu mateřské školy a k jejich dalšímu rozvoji.

Druhá třída U Šípkové Růženky

Navštěvují ji děti 4 – 5leté. Ve třídě pracují dvě učitelky MŠ. Užívají metod a forem práce vhodných k dalšímu všestrannému rozvoji dětí v návaznosti na dosažené výsledky dětí v I. třídě MŠ.

Třetí třída U skřítky Školáčka je zřízena v budově ZŠ. Navštěvují ji děti 5 – 7 leté.

V této třídě pracuje vedoucí učitelka MŠ a učitelka MŠ na zkrácený úvazek (0,403). Uplatňují vhodné metody a formy práce přispívající k všestrannému rozvoji dětí v předškolním ročníku MŠ v návaznosti na II. třídu MŠ. Pobyť dětí ve třídě v ZŠ, stravování dětí ve školní jídelně a možnost cvičit s dětmi v tělocvičně

ZŠ přispívá k velmi dobré, postupné a nenásilné adaptaci dětí na prostředí ZŠ, k orientaci v jejích prostorách a usnadňuje dětem nástup do 1. třídy ZŠ. **Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné.**

Užívané metody a formy vzdělávání jsou podrobněji uvedené v oblasti „charakteristika vzdělávacího programu“.

Po obědě jsou děti spojeny do dvou tříd v budově MŠ. Část dětí odchází domů, mladší děti odpočívají v ložnici, starší děti se po krátkém odpočinku věnují klidovým činnostem a hram. Po odpolední svačině probíhají odpolední zájmové činnosti a hry.

Pracovní doba učitelek MŠ je podrobně rozpracována v harmonogramu služeb.

c) Organizace dne v mateřské škole:

Orientační časy:

6.30 – 8.00 scházení dětí, spontánní hry, v 7.30 odcházejí děti 5-6 leté s učitelkou do své třídy v ZŠ.

7.30 – 9.00 námětové, konstruktivní, didaktické, spontánní hry, individuální a skupinové činnosti s učitelkou dle potřeb dětí, seznámení s programem dne, tělovýchovné chvílky - - zdravotní cvičení, pohybové a hudebně pohybové hry.

9.00 – 9.20 hygiena, příprava na stolování, ranní svačina, hygiena

9.20 – 10.00 řízené skupinové i kolektivní činnosti dle aktuálních třídních výchovně vzdělávacích programů

10.00 – 12.00 příprava na pobyt venku, pobyt venku

12.00 – 12.30 hygiena, oběd, hygiena

12.30 – 13.00 odchod některých dětí domů

12.30 – 14.30 mladší děti: poslech čtených pohádek, odpočinek či spánek dle potřeb dětí, (popřípadě po odpočinku klidové činnosti ve třídě u starších dětí)

12.30 – 13.50 starší děti: poslech čtených, reprodukováných pohádek, příběhů, odpočinek, klidové činnosti a hry

13.50 – 14.30 hygiena, příprava stolování, odpolední svačina (mladší děti svačí déle – podle potřeb)

14.30 – 16.00 odpolední zájmové činnosti dle třídních výchovně vzdělávacích programů a zájmu dětí. Spontánní hry, pobyt venku dle počasí, postupné rozcházení dětí domů.

Organizace dne je zpracována též v třídních výchovně vzdělávacích programech jednotlivých tříd.

V případě docházky dětí od dvou do tří let bude organizace dne ve třídě, kterou tyto děti navštěvují, upravena tak, aby respektovala jejich potřeby (pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).

Po obědě děti odcházejí domů nejdříve ve 12,30 hod. Odpolední rozcházení dětí je zcela na možnostech rodičů – doporučujeme nejdříve od 14,30 hodin.

Každý týden probíhá v MŠ hrovou formou individuální procvičování výslovnosti dětí dle pokynů klinického logopeda, se kterým učitelky spolupracují. V tomto směru učitelky spolupracují též s rodiči dětí.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Děti mají dostatek času na spontánní hru, pracují svým osobním tempem. Dbáme na zachování osobního soukromí dětí. Plánování činností vychází ze zájmů dětí.

Prostředí pro děti je věcně vybavené, pomůcky v dostatečné míře včas připravené. Stanovené počty dětí na třídu nejsou překračovány.

Organizace dne je též součástí Školního řádu MŠ.

d) Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelek ve třídě;

- I. **třída „U Křemílka a Vochoomůrky“** - (dětí 2-4 leté) – učitelky ve třídě souběžně působí 2x týdně 4 hodiny denně (od 8,30 do 12,30 hod.) při části ranních her, ranním cvičení, dopolední svačině, řízené činnosti, pobytu venku, při obědě a čištění zubů dětí a 3x týdně 3, 30 hodiny denně (od 9,00 do 12,30 hod.) při dopolední svačině, řízené činnosti, pobytu venku, při obědě a čištění zubů dětí.
- II. **třída „U Šípkové Růžinky“** - (dětí 4-5 leté) – učitelky ve třídě souběžně působí 4x týdně 2,30 hodin denně – 4x týdně (od 10,00 do 12,30 hod.) při pobytu venku, obědě dětí, čištění zubů dětí, odcházení některých dětí domů a ukládání dětí k odpočinku. 1x týdně (ve středu od 9,00 do 12,30 hod.) při dopolední svačině, řízené činnosti , pobytu venku, obědě dětí, čištění zubů dětí, odcházení některých dětí domů a ukládání dětí k odpočinku.
- III. **třída „U skřítky školáčka“** - (dětí 5-7 leté) - ve třídě působí kvalifikovaná učitelka – pověřená vedením MŠ (úvazek 1,000) a kvalifikovaná učitelka (úvazek 0,403). Překrývají se 1x týdně 2,30 hodin při ranních hrách, ranním cvičení, při řízené činnosti a při části pobytu venku. 2x týdně se učitelky překrývají 2,30 hodin při pobytu venku, obědě, čištění zubů a přípravě k odpolednímu odpočinku . 2x týdně se překrývají 1 hodinu - (administrativa VUMŠ) při převlékání dětí z pobytu venku, při obědě, čištění zubů a přípravě k odpolednímu odpočinku.

Z bezpečnostních důvodů probíhají obvykle pobyty venku dětí III. třídy společně s II. třídou MŠ – souběžně při nich působí 3x týdně 3 učitelky a 2x týdně 4 učitelky MŠ. Podle podmínek a potřeb se může připojit též I. třída nejmladších dětí (starší děti pomáhají mladším s adaptací). V tomto případě souběžně působí 3x týdně 5 učitelek a 2x týdně 6 učitelek MŠ.

e) Kritéria pro přijímání dětí do MŠ v Dolní Bělé

Děti jsou přijímány do naplnění kapacity mateřské školy (65 dětí).

O přijímání nových dětí do MŠ rozhoduje p. ředitel ZŠ a MŠ Ludvíka Očenáška Dolní Bělá, příspěvkové organizace. Rozhodnutí o přijetí či nepřijetí dětí do MŠ obdrží zákonný zástupce do 30 dnů od podání žádosti – viz. Školní řád MŠ.

Je-li dítě do MŠ přijato, má svůj individuální **adaptační program** - například – pobyt kratší dobu s rodiči nebo bez rodičů v MŠ. Doba pobytu je postupně prodlužována. Pobyt ve třídě, kde má dítě kamaráda, sourozence – do plné adaptace dítěte. Vycházíme z individuality dítěte, spolupracujeme s rodiči dětí.

Ředitel Základní školy a Mateřské školy Ludvíka Očenáška Dolní Bělá, příspěvkové organizace stanovil následující **kritéria, podle nichž postupuje při rozhodování** na základě ustanovení **§ 165 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, **o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole v případě, kdy počet žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání v daném roce překročí stanovenou kapacitu maximálního počtu dětí pro mateřskou školu.**

I.

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.

K předškolnímu vzdělávání se přijímají děti, které jsou státními občany ČR nebo se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie. K předškolnímu vzdělávání se přijímají také děti, které nejsou státními občany ČR ani jiného členského státu Evropské unie, pokud pobývají na území ČR oprávněně podle § 20 zákona – doklad o oprávněnosti pobytu dítěte na území ČR je zákonný zástupce dítěte povinen předložit při zápisu dítěte do MŠ.

OÚ obce, na jehož území je školský obvod MŠ, poskytuje této škole s dostatečným předstihem před termínem zápisu seznam dětí – jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte. (§ 34 odst. 4 školského zákona)

II.

Ředitel ZŠ a MŠ rozhodne o přijetí dětí v souladu s § 34 odst. 1 školského zákona (Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.)

Dále rozhodne o přednostním přijetí dětí **které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu spádové školy a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku.**

III.

Přijetí dítěte uvedeného v § 16 odst. 9 rozhodne ředitel mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře. (= citace ŠZ)

IV.

Nedojde-li k přijetí dítěte dle kritéria pod bodem II. a III., vychází při přijímání dětí do mateřské školy ředitelka **z kritérií, uvedených v tabulce, kterou ředitel školy zveřejní před zápisem do MŠ na webových stránkách školy.** Přednostně bude přijato dítě s vyšším bodovým hodnocením.

V.

V případě rovnosti bodů (shodnosti posuzovaných kritérií) může být v ojedinělých individuálních případech zohledněna výdělečná činnost rodiče dítěte, pokud je rodič jiného dítěte, který není výdělečně činný, schopen poskytovat vzdělání a péči v potřebném rozsahu dítěti sám. K výdělečné činnosti se však nepřihlídnou, pokud je rodič dítěte, který není výdělečně činný, na mateřské/rodičovské dovolené s dalším dítětem.

f) Popis pravidel možného individuálního vzdělávání dětí v MŠ v Dolní Bělé (dle § 34b školského zákona)

Individuální vzdělávání je jednou z možných forem plnění povinného předškolního vzdělávání. Individuální vzdělávání **může probíhat po celý školní rok, nebo jen po jeho určité části**. Pokud zákonný zástupce plánuje své dítě **individuálně vzdělávat po převažující části školního roku** (nadpoloviční počet dnů školního roku), musí svůj záměr oznámit řediteli ZŠ a MŠ L. Očenáška v Dolní Bělé – tedy ředitelce mateřské školy, do které je dítě zapsáno, nejpozději **tři měsíce** před začátkem školního roku, ve kterém se má dítě začít povinně vzdělávat. Pokud se zákonný zástupce, jehož dítě se již vzdělává v naší MŠ rozhodne začít své dítě individuálně vzdělávat **v průběhu školního roku**, musí to písemně oznámit p. řediteli ZŠ a MŠ a vyčkat do doručení oznámení p.řediteli.

Oznámení o individuálním vzdělávání obsahuje **identifikační údaje dítěte** (jméno a příjmení, rodné číslo, místo trvalého pobytu), **období**, po které bude dítě individuálně vzděláváno a **důvody** pro individuální vzdělávání.

Po tom, co ředitel školy obdrží oznámení o individuálním vzdělávání, pověří vedoucí učitelku MŠ a ta seznámí zákonného zástupce se školním vzdělávacím programem MŠ, s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a **doporučí zákonnému zástupci oblasti** z tohoto rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, **ve kterých má být dítě rozvíjeno a jakých očekávaných výstupů by mělo dosahovat**. Mateřská škola **ověřuje, jak si dítě osvojuje očekávané výstupy** (schopnosti a dovednosti) **v doporučených oblastech**. Pokud dítě zaostává v osvojování potřebných schopností a dovedností, učitelky mateřské školy doporučí rodičům, jak dále postupovat při vzdělávání, aby jejich dítě bylo co nejlépe podpořeno. V případě, že se setkáme s individuálním vzděláváním v naší MŠ, stanovíme **ve svém školním řádu termíny a způsob ověřování**, přičemž termín prvního ověřování musí být stanoven v rozmezí měsíců **listopad až prosinec**. Zákonný zástupce se **musí ve stanovený termín dostavit s dítětem k ověření** získaných schopností a dovedností v určených oblastech.

Pokud se zákonný zástupce s dítětem **nedostaví k ověření v řádném ani náhradním termínu**, ředitel ZŠ a MŠ **ukončí individuální vzdělávání**. Dítě tak **musí neprodleně zahájit docházku do mateřské školy v Dolní Bělé**, ve které je zapsáno, a to i v případě, že se rodič proti ukončení individuálního vzdělávání odvolá. Pokud bylo individuální vzdělávání ze strany ředitele ZŠ a MŠ ukončeno, **není již možné dítě opětovně individuálně vzdělávat**.

Výdaje, které vzniknou při individuálním vzdělávání (např. nákup didaktických her a pomůcek) **hradí zákonný zástupce**. Pokud se jedná **o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami**, které ke svému vzdělávání potřebuje podpůrné opatření spočívající **v kompenzačních pomůckách** (tyto pomůcky na základě vyšetření doporučuje školské poradenské zařízení, jejich soupis je uveden v příloze vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných), **hradí pořízení těchto pomůcek stát**. Stát také hradí výdaje spojené se zařazením dítěte do vzdělávání v příslušné mateřské škole.

Individuální vzdělávání dítěte může být ukončeno též - na základě žádosti zákonného zástupce o pravidelnou denní docházku do mateřské školy a její následnou realizaci,

- nástupem k povinné školní docházce (povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad).

Individuálně vzdělávané dítě se nezapočítává do nejvyššího povoleného počtu dětí uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení.

Individuálně vzdělávané dítě se nezapočítává do nejvyššího povoleného počtu dětí uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení.

5. Charakteristika vzdělávacího programu:

a) Název a charakteristika ŠVP:

Obsah ŠVP, jehož název zní „Básničky nám pomáhají objevovat svět“, je rozdělen do pěti hlavních integrovaných tématických bloků:

1. Ve školce jsou kamarádi, hrajeme si spolu rádi. Navzájem si pomáháme, o hračky se vystřídáme.
2. S létem se loučíme, barevný podzime, nosíš bláto, deště. Pěkně tě prosíme, počkej chvíli ještě.
3. Zás je zima a nás láká postavit si sněhuláka a dovádět na saních, máme všichni rádi snh. Masopust a Vánoce slavíme vždy po roce.
4. Petrklíč, petrklíč, vyhnal od nás zimu pryč. Chce ozdobit stráně, louku, chce rozkvétat v každém koutku. Dejte pozor, děti, s ním k nám jaro letí.
5. Léto, léto spanilé, svléknem svetry, košile. Cupky, dupky do vodičky, zahrajem si na rybičky, na zvířátka, zeměkouli: „Ať si neuděláš bouli!“

Tyto hlavní integrované tématické bloky jsou zpracovány třídními učitelkami v jednotlivých třídách do dalších integrovaných tématických bloků s ohledem na věk, možnosti, potřeby dětí.

Školní vzdělávací program vychází z možností a podmínek školy, rozvíjí u dětí žádoucí hodnoty a postoje, zdravé sebevědomí, umožňuje získat potřebné poznatky a dovednosti, poznat a vážít si hodnot, přírody a života vůbec.

Protože jsme vesnická mateřská škola, naše sepětí s přírodou je značné. Z přírodního prostředí a z ročních období jsme vycházeli při tvorbě ŠVP i TVP.

ŠVP je zaměřen na osvojování si základních principů zdravého životního stylu, péči o zdraví a vytváření kladného vztahu k přírodnímu prostředí, okolnímu světu, ostatním lidem i k sobě samému. Systematicky rozvíjí celou osobnost dítěte.

Koncepce školy

- umožňujeme každému dítěti maximálně rozvinout své vlohy a schopnosti
- rozšiřujeme schopnosti, dovednosti, poznatky a postoje dětí pomocí individuálních i skupinových vzdělávacích činností, vedoucích k všestrannému rozvoji dětí
- rozvíjíme a podporujeme zdravé sebevědomí každého dítěte
- vytváříme návyky a postoje, které jsou základem zdravého životního stylu
- rozvíjíme tvořivé myšlení, umožňujeme získat praktické dovednosti odpovídající věku dětí
- rozvíjíme pozitivní city ve vztahu k sobě samému
- vytváříme povědomí o mezilidských morálních hodnotách, rozvíjíme a upevňujeme přátelské vztahy
- umožňujeme dětem získat reálný pohled na svět, který nás obklopuje a orientovat se v něm
- vedeme děti k toleranci, k vytváření a dodržování stanovených pravidel chování
- napomáháme dítěti v objevování a chápání okolního světa, přírody, motivujeme je k dalšímu poznávání metodou prožitkového, situačního, spontánního sociálního a kooperativního učení

c) Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

- rozvíjet tělesnou zdatnost, pohybový projev dětí přiměřeně jejich věku
- vést děti k získávání zdravých životních návyků a postojů
- rozvíjet komunikaci mezi vrstevníky, mezi dětmi a dospělými

- získávat všeobecný přehled odpovídající věku, rozvíjet poznávací schopnosti, logické myšlení
- zprostředkovat dětem základní životní zkušenosti v přirozeném prostředí mateřské školy a okolí
- uspokojovat základní individuální potřeby dětí
- rozvíjení a prohlubování přátelských a mezilidských vztahů
- rozvíjet estetické vnímání a projev
- umožňovat svobodu v rámci pravidel
- vytvářet a rozvíjet citlivý vztah k přírodě, k okolnímu prostředí, k lidem, ke společnosti

d) Podmínky k dosažení vzdělávacích cílů:

- zajišťujeme prostor a čas pro spontánní hru i řízené činnosti
- děti mají dostatek volného pohybu
- v MŠ udržujeme příznivé klima pro děti i učitele
- děti obklopuje podnětné, estetické, hygienicky vhodné prostředí
- dětem je poskytována plnohodnotná, vyvážená strava, po celý den mají zajištěn přísun tekutin
- vlastním příkladem se snažíme vštěpovat dětem základy zdravého životního stylu
- pravidla jsou spoluvytvářena dětmi a učitelkami
- děti mají dostatek podnětů, vzorů, činností, her, pomůcek
- pedagogický styl je podporující, citlivý

e) Metody a formy vzdělávání:

Vzdělávání v předškolním věku je nutné přizpůsobit vývojovým zvláštnostem dětí. Zařazujeme činnosti a hry při kterých děti objevují, pozorují, poznávají, zkoumají, spolupracují, domlouvají se. Využíváme přírodní prostředí, prostředí školy, vesnice, které nás obklopuje, roční období, dále výlety do města (divadla, ZOO). Snažíme se, aby děti vnímaly okolní svět všemi smysly. Třídíme odpad v mateřské škole a staráme se o čistotu přírody v našem okolí. Chráníme ji všemi nám dostupnými prostředky.

Děti mají v MŠ i venku prostor pro svoji aktivitu. Pedagogickými pracovníky nejsou omezované, pokud jejich chování odpovídá stanoveným pravidlům slušného chování a dodržování pravidel bezpečnosti.

Děti jsou spoluvůrci pravidel chování a jednání.

Prostředí MŠ je vstřícné, podnětné, zajímavé, obsahově bohaté.

Děti zaměstnáváme přirozeným dětským způsobem, aby se cítily spokojeně.

Užíváme metodu prožitkového učení – vychází z vlastní zkušenosti a prožitku dětí, metodu **situačního učení** - využíváme příhodných situací k praktickému získávání poznatků, zkušeností, dovedností, návyků. Využíváme situace, které jsou pro děti srozumitelné. Dále uplatňujeme metodu **spontánního sociálního učení**, jejíž principem je přirozená nápodoba postojů a vzorů chování a metodu **kooperativního učení**, která je založena na vzájemné spolupráci dětí při řešení společných problémů a situací.

Hlavní činností je **hra** – tvořivá, námětová, dramatizující, pohybová, taneční, didaktická ve formě individuální, skupinové, řízené i spontánní.

Snažíme se o vyváženost spontánních i řízených aktivit, nových poznatků se dětem dostává v průběhu celého dne.

Hrové činnosti, pohybové, hudebně pohybové hry a hry s prvky tvořivé dramatiky také pomáhají rozvoji pohybových schopností a dovedností, upevňují zdraví, zvyšují fyzickou kondici dětí a přispívají k získávání estetických a mravních hodnot i k citovému vyjádření dětí.

Naší prioritou je vést děti k tomu, aby hra mohla být rozvíjena dětmi, bez zbytečných zásahů učitelky, aby vedla k samostatnosti, k respektování pravidel, posilování sebevědomí dítěte, k sounáležitosti s celým kolektivem, k vzájemné spolupráci. Vše s ohledem na věk dětí.

Ve vzdělávací nabídce vycházíme z metodiky zaměřené na předškolní výchovu a vzdělávání.

V naší výchovně vzdělávací práci s dětmi užíváme **výchovné prostředky** - hru, učení, práci, slavnosti:

- Hrové činnosti (námětové, didaktické, tvořivé) prolínají celým dnem v MŠ.
- Spontánní hra - hlavně při ranních hrách, při OZČ.
- Řízené činnosti – v dopoledních hodinách, individuální práce v dopoledních i odpoledních hodinách. Doplňkový program ŠVP hravá angličtina – odpoledne po odpočinku.
- Pohybové aktivity – ranní cvičení, cvičení v tělocvičně ZŠ, pohybové hry ve třídě, na zahradě, při pobytu venku, vycházky do okolí MŠ, hřiště ZŠ.
- Pracovní činnosti – úklid hraček, příprava na stolování, stolování, skládání oblečení, převlékání, sebeobsluha, pomoc učitelkám při lehkých pracích na zahradě.
- Odpočinek a spánek – podle individuálních potřeb dětí.
- Umožňujeme dětem prožívání slavností, zábavy při akcích MŠ (divadelní představení, besídky, sportovní hry, oslava Vánoc, Velikonoc, rozloučení s předškoláky, koncerty ZUŠ...).

f) Obsah ŠVP

Název ŠVP a pět hlavních integrovaných tematických bloků je společných pro celou MŠ. Další rozpracování, s ohledem na věk dětí náleží již třídním učitelkám.

Při vytváření integrovaných tematických bloků učitelky vycházejí z přírodního prostředí kolem MŠ, z ročních období, využívají tradic, svátků, zvyků, slavností, toho, co je dětem blízké, také zájmu dětí, situačních momentů, mezilidských vztahů. Vycházejí též ze společenského prostředí, které děti obklopuje, v neposlední řadě ze světa příběhů a pohádek.

Tematické bloky jsou **otevřené**, je možné je doplňovat, přetvářet, postupně upravovat. Jejich vzdělávací obsah odpovídá potřebám, možnostem a zkušenostem dětí jednotlivých tříd. Postupuje posloupně, prohlubuje a rozvíjí dětské schopnosti, dovednosti, poznatky. Jsou akceptovány zájmy, požadavky a individuální potřeby dětí. Učitelky si samostatně stanoví délku trvání integrovaného tematického bloku podle zájmu dětí (týden, dva týdny, popř. i déle).

Součástí třídních programů je přehled integrovaných tematických bloků se záměry a nabídkou činností v jednotlivých integrovaných vzdělávacích blocích.

Do třídních vzdělávacích programů jsou zařazovány i tematické bloky, jejichž náměty vyplnou z činnosti s dětmi, vyplnou ze zájmu dětí, ze situačního a prožitkového učení.

g) Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

V případě potřeby vzdělávání dětí se specifickými potřebami v naší MŠ budeme postupovat tímto způsobem:

Popis zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami prvního stupně:

Nejprve učitelka pomocí pedagogické diagnostiky zjistí, u kterých dětí se projevují mírné obtíže ve vzdělávání (např. obtíže v koncentraci pozornosti, pomalejší tempo práce...) a které budou potřebovat **přímou podporu dítěte učitelkou**. Tuto podporu učitelka realizuje pomocí individuálního přístupu k dítěti, spolupracuje s rodiči (- konzultace s rodiči o prospívání dítěte). V průběhu jednotlivých měsíců školního roku si podle potřeby (nejméně 3x ročně) vede diagnostické poznámky o všech dětech, které využívá při hodnocení individuálního pokroku dětí (3x v průběhu školního roku). Dle výsledků tohoto hodnocení vyplývá, zda-li došlo ke zlepšení ve vzdělávání dítěte s přímou podporou učitelky nebo bude-li nutno vypracovat plán pedagogické podpory.

Pravidla pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení plánu pedagogické podpory:

- PLPP vytváří třídní učitelka ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte a s pracovníci PPP, která ve škole vykonává poradenskou činnost. Třídní učitelka s PLPP seznámí všechny učitelky dítěte, které se podílejí na provádění tohoto plánu. PLPP v případě potřeby aktualizujeme v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.
- PLPP obsahuje (dle vyhlášky č. 27/2016) jméno a příjmení dítěte, název školy, třídu MŠ, důvod k přistoupení sestavení PLPP, datum vyhotovení, vyhodnocení PLPP plánováno ke dni (uvedou

se data hodnocení). Charakteristika dítěte a jeho obtíží. Stanovení cílů PLPP. Podpůrná opatření v MŠ: a) metody vzdělávání, b) organizace vzdělávání, c) hodnocení dítěte (jak dítě hodnotíme, motivace), d) pomůcky, e) požadavky na organizaci práce učitelek (úspěšnost strategie, informování dalších učitelek o úspěšnosti zvolené strategie). Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy (spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, poradenská činnost MŠ rodičům, informovanost o pokrocích dítěte...). Podpůrná opatření jiného druhu (respektovat zdravotní stav dítěte, vztahové problémy, postavení ve třídě). Vyhodnocení účinnosti PLPP, datum. Doporučení k odbornému vyšetření (ano, ne – PPP, SPC, jiné). Podpisy učitelek, které se podílejí na realizaci tohoto plánu, podpisy osob, které s ním byly seznámeny (poradenský pracovník školy, podpisy zákonných zástupců dítěte).

- Realizaci PLPP (podpůrných opatření prvního stupně) vykonáváme při průběžné výchovně vzdělávací činnosti s dítětem v době spontánních a řízených činností, pomocí individuální práce s dítětem, při skupinových, kooperativních činnostech, zohledňujeme postavení dítěte ve skupině (třídě) dětí, podporujeme rozvoj zájmů dítěte.
- **Po 3 měsících** od zahájení poskytování podpůrných opatření na základě plánu pedagogické podpory třídní učitelka po domluvě s ostatními kolegyněmi **vyhodnotí**, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů – písemně a pomocí společně dohodnutých znaků přímo vyznačí individuální pokrok dítěte. Není-li tomu tak, doporučí zákonným zástupcům dítěte využití odborné pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně – dle doporučení školského poradenského zařízení, poskytuje MŠ dítěti dále podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.

Popis zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami druhého až pátého stupně:

- Pan ředitel ZŠ a MŠ nebo vedoucí učitelka MŠ určí jednu z třídních učitelek dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami (nebude-li to sama VUMŠ), která bude zodpovídat za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření tomuto dítěti.
- Pokud se dítě vzdělávalo podle plánu pedagogické podpory, třídní učitelka zajistí jeho předání školskému poradenskému zařízení pro účely poskytování poradenské pomoci školským poradenským zařízením.
- Poradenskou pomoc školského poradenského zařízení může využít zákonný zástupce dítěte také na základě svého uvážení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.
- Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte.
- Podpůrná opatření se poskytují samostatně nebo v kombinacích různých druhů a stupňů v souladu se zjištěnými speciálními vzdělávacími potřebami dítěte. Konkrétní druh podpůrného opatření lze poskytovat pouze v jednom stupni.
- Podpůrná opatření MŠ poskytne bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte.
- Není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, poskytne MŠ po projednání se školským poradenským zařízením a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte po dobu nezbytně nutnou jiné podpůrné opatření stejného stupně.
- Není-li doporučené podpůrné opatření poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, MŠ projedná tuto skutečnost se školským poradenským zařízením.
- Třídní učitelky dítěte navzájem spolupracují a ve spolupráci se ŠPZ a zákonným zástupcem dítěte průběžně vyhodnocují poskytování podpůrného opatření.
- Členění konkrétních podpůrných opatření do stupňů, pravidla jejich použití a normovaná finanční náročnost podpůrných opatření druhého až pátého stupně jsou stanoveny v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016.
- Shledají-li třídní učitelky dítěte, že podpůrná opatření nejsou dostačující, nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte nebo podpůrná opatření již nejsou potřebná, doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Při organizaci vzdělávání dětí s priznanými podpurnými opatřeními budeme vycházet z vyhlášky 27/2016 Sb.

Pravidla pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu:

- - Individuální vzdělávací plán zpracují třídní učitelky dítěte, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby tohoto dítěte, na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce dítěte, ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem dítěte. IVP je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, vychází ze ŠVP.
- - Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpurných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje dítěte, údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. Jsou zde uvedeny informace o úpravách obsahu vzdělávání dítěte, o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, o úpravách metod a forem vzdělávání a hodnocení dítěte, o případné úpravě výstupů ve vzdělávání dítěte. IVP obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje.
- - IVP v případě potřeby zpracují třídní učitelky dítěte (ve spolupráci se ŠPZ a zákonným zástupcem dítěte – jak již bylo uvedeno) bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy mateřská škola obdržela žádost zákonného zástupce dítěte. IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte.
- - Třídní učitelky dítěte seznámí s IVP všechny ostatní učitelky dítěte a jeho zákonného zástupce, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte (§ 16 odst. 1 vyhlášky č.27/2016 Sb.)
- - Realizaci IVP (potřebných podpurných opatření) v případě potřeby budeme provádět při průběžné výchovně vzdělávací činnosti s dítětem v době spontánních a řízených činností, pomocí individuální práce s dítětem, při skupinových, kooperativních činnostech, budeme zohledňovat postavení dítěte ve skupině (třídě) dětí a podporovat rozvoj zájmů dítěte.
- - Školské poradenské zařízení ve spolupráci s třídními učitelkami dítěte sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje dítěti, zákonnému zástupci dítěte a učitelkám MŠ poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v IVP informuje o této skutečnosti ředitele školy.

h) Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

- V případě, že se vyskytnou v naší mateřské škole děti, které budou vykazovat známky nadání, budeme je podporovat tímto způsobem:
  - Doporučíme zákonným zástupcům dítěte zjištění mimořádného nadání, které provádí (včetně vzdělávacích potřeb dítěte) školské poradenské zařízení ve spolupráci s mateřskou školou a zákonnými zástupci dítěte.
  - Nadaným dětem můžeme v souladu s vývojem jejich dovedností a za spolupráce s odborníky poradenského zařízení, rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem. Doplníme jej nabídkou dalších aktivit podle zájmu, schopností či mimořádného nadání dětí tak, aby podpora mimořádných schopností nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.
  - Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu (obsah IVP, doba zpracování – viz. vyhláška č. 27/2016), který vychází ze ŠVP mateřské školy, ze závěrů psychologického, speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

- Zpracování a provádění zajišťuje ředitel školy – pověří třídní učitelky dítěte. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonnými zástupci dítěte. Seznámí se s ním všechny učitelky dítěte a zákonní zástupci dítěte, kteří tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.
- Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonných zástupců dítěte.
- Školské poradenské zařízení ve spolupráci s třídními učitelkami dítěte sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje MŠ a zákonným zástupcům dítěte poradenskou podporu. V případě nedodržení opatření uvedených v IVP informuje ředitele ZŠ a MŠ.

V MŠ zajistíme realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání dle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Budeme vycházet z přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.

i) Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávací obsah ŠVP, zpracovaný dle RVP PV, je vhodný i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Při případném vzdělávání těchto dětí z něho vycházíme. Uvědomujeme si však specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Respektujeme rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku, jsou velmi výrazné.

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role.

Učitelky ve třídě zastávají velmi významnou pozici, stávají se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky. Jsou kvalifikované, stabilní, mají pozitivní vztah k dětem této věkové kategorie, průběžně se dále vzdělávají, jsou trpělivé, zajišťují pohodu a klid ve třídě. Ve třídě dětí od dvou do čtyř let, kam v případě potřeby zařadíme dvouleté děti kvůli jejich malému počtu v MŠ, pracují dvě učitelky souběžně nejméně 3,30 hodiny denně.

Umožňujeme dětem ve spolupráci s rodiči individuálně přizpůsobený adapační program. Umožňujeme dětem dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání, stravování, odpočinku - v průběhu dopoledne i odpoledne (děti nebudíme – necháme je odpoledne spát podle individuální potřeby). Zohledňujeme v souladu s právními předpisy počet dětí ve třídě MŠ.

Při organizaci vzdělávání a plánování činností vycházíme z potřeb a zájmů dětí. Dbáme na to, aby vyhovovala jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem.

Vycházíme z principů – jednoduchosti, časové nenáročnosti, známého prostředí a nejbližšího okolí, smysluplnosti a podnětnosti, z dostatku prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let využíváme metody práce – spontánní sociální učení (nápodoba), situační učení, prožitkové učení (experimentování), učení hrou, také časté opakování činností.

Děti potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

6. Vzdělávací obsah

Motto školy:

Spokojenost, štěstí, radost a všestranný rozvoj dětí je našim hlavním zájmem.

Integrované tématické bloky – obsah, záměry, klíčové kompetence, vzdělávací cíle, očekávané výstupy, vzdělávací nabídka (učivo):

Název školního vzdělávacího programu:

Básničky nám pomáhají objevovat svět.

ŠVP obsahuje pět integrovaných tématických bloků:

1. **Ve školce jsou kamarádi, hrajeme si spolu rádi. Navzájem si pomáháme, o hračky se vystřídáme.**
2. **S létem se loučíme, barevný podzime, nosíš bláto, deště. Pěkně tě prosíme, počkej chvíli ještě.**
3. **Zas je zima a nás láká postavit si sněhuláka a dovádět na saních, máme všichni rádi sněh. Masopust a Vánoce slavíme vždy po roce.**
4. **Petrklíč, petrklíč, vyhnal od nás zimu pryč. Chce ozdobit stráně, louku, chce rozkvétat v každém koutku. Dejte pozor, děti, s ním k nám jaro letí.**
5. **Léto, léto spanilé, svléknem svetry, košile. Cupky, dupky do vodičky, zahrajem si na rybičky, na zvířátka, zeměkouli: „Ať si neuděláš bouli!“**

Obsah školního vzdělávacího programu:

1. **integrováný tématický blok: Ve školce jsou kamarádi, hrajeme si spolu rádi. Navzájem si pomáháme, o hračky se vystřídáme. (čas poznávání v MŠ)**

Obsah integrovaného tématického bloku:

Integrovaný tématický blok napomáhá ve třídě vytvářet příznivé klima pro nově příchozí děti i pro děti, které již MŠ navštěvovaly. Tyto děti pomáhají usnadnit vstup do MŠ dětem nově příchozím. Společně s učitelkami je zapojují do her, seznamují nové děti s prostředím třídy, s MŠ. Učí se vzájemné ohleduplnosti, pomoci, učí se naslouchat druhému a bez zábran, slušným způsobem komunikovat s vrstevníky i dospělými. Integrovaný blok posiluje dětská přátelství, vztahy mezi dětmi a učitelkami. Děti se učí sdělovat své pocity a zážitky. Umožňuje svobodu činností v rámci pravidel. Prostřednictvím hrových činností se rozvíjí vzájemné vztahy mezi dětmi, poznávání prostředí MŠ i třídy v ZŠ (pro předškolní děti), posilování sounáležitosti rodiny - děti si uvědomují její důležitost, bezpečí, zázemí.

Při pobytu venku si osvojují orientaci v blízkém okolí MŠ, na školní zahradě, (předškolní děti orientaci v ZŠ – cesta ze třídy v ZŠ do šatny v MŠ).

Záměry:

- orientovat se v novém prostředí, seznamovat se s novými kamarády, rozvíjet přátelské vztahy, vzájemně si pomáhat, znát své jméno, značku

- rozvíjet orientaci dětí v prostorách budovy MŠ , části ZŠ (třída v ZŠ, cesta ze ZŠ do MŠ)
- odloučit se od rodičů, blízkých a být aktivní bez jejich pomoci
- upevňovat hygienické návyky, sebeobsluhu
- vytvářet společně (děti – dospělí) pravidla chování ve svých třídách
- podporovat komunikaci a přátelské vztahy mezi vrstevníky a mezi dětmi a dospělými
- posilovat sounáležitost rodiny, kolektivu MŠ
- prohlubovat povědomí o úloze rodiny a jejích členů
- seznamovat děti s blízkým okolím MŠ, upevňovat orientaci v něm.

Klíčové kompetence:

1. kompetence k učení

- soustředí se, zkoumá, pozoruje, objevuje, využívá jednoduché pojmy, znaky
- získané zkušenosti uplatní v běžném životě, v dalším učení

2. kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, řeší problémy, na které stačí, samostatně,
- náročnější s oporou a pomocí dospělého

3. kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve větách, rozumí slyšenému, vede dialog
- dokáže se vyjadřovat, sdělovat prožitky, pocity, nálady různými prostředky (výtvarně, hudebně, řečí, dramaticky)

4. kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech
- dětským způsobem projevuje citlivost, ohleduplnost k druhým
- rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, ubližování

5. kompetence občanské a činnosti

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit, vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu, chápe potřebu je zachovávat

Vzdělávací cíle integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo - uvědomění si vlastního těla, rozvoj jemné i hrubé motoriky

Dítě a jeho psychika: Jazyk a řeč:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (vnímání, naslouchání, výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace:

- rozvoj, zpřesňování smyslového vnímání

Sebepojetí, city, vůle:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě

Dítě a ten druhý:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, spoluvytvářet je, řídit se jimi

Dítě a společnost:

- poznávání pravidel společenského soužití, jejich spoluvytváření
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (vztahy k rodině, v kolektivu MŠ, k ostatním lidem)

Dítě a svět:

- seznamování s místem a prostředím v MŠ, vytváření pozitivního vztahu k němu.

Očekávané výstupy:

Vzdělávací nabídka (učivo):

<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>	<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>
zachovávat správné držení těla	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, lezení),
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci	chůze, běh, lezení, skoky, poskoky - ve třídě, v tělocvičně, v přírodním terénu
běžné způsoby pohybu v různém prostředí	lokomoční i nelokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, lezení, změny poloh a pohybů těla na místě)
vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová cvičení),
sladit pohyb se zpěvem	pohybové, hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	smyslové hry
ovládat koordinaci ruky, oka	konstruktivní a grafické činnosti
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí

<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>	<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>
<u>Jazyk a řeč:</u>	<u>Jazyk a řeč:</u>
domluvit se slovy i gesty	individuální a skupinová konverzace, slovní, pohybové hádanky
vést rozhovor (naslouchat druhým, ptát se)	rozhovory, společné diskuse
pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopen	řečové hry („Pojmenuj, co vidíš“, pojmenování předmětů při hře „Na obchod“, při dalších námětových hrách)
vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, zážitky	poslech čtených pohádek, příběhů, vyprávění zážitků, vyjádření pocitů, vyprávění pohádek, vyjadřování vlastních nápadů

naučit se z paměti krátké texty (říkanky, básničky, písničky)	přednes říkanek, básní, zpěv písní
<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>	<u>Poznávací schopnosti, funkce, představivost, myšlenkové operace:</u>
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout se nového, změněného, chybějícího	přímé pozorování, objevování nového prostředí v MŠ, třídy v ZŠ, v okolí MŠ, v přírodě se zapojením všech smyslů, rozhovor o výsledku pozorování, orientace v prostorech MŠ, části ZŠ na zahradě MŠ a v blízkém okolí MŠ
záměrně se soustředit na činnost, udržet pozornost	záměrné pozorování předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností, soustředěně sledovat divadelní vystoupení, poslouchat vyprávění, čtenou pohádku
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	přímé pozorování přírodních, kulturních, technických objektů v okolí dítěte – jejich poznávání pojmenování
<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>	<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>
odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	zapojení dětí do her a činností přiměřeně věku, umožnit dětem dosáhnout úspěchu, pomocí her a činností si zvykat na nové prostředí v MŠ, hry na téma rodiny, přátelství
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje, vyjadřovat je	činnosti různého zaměření umožňující samostatné vystupování, vyjadřování, rozhodování
ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobit jim své chování	příležitosti a hry pro rozvoj vůle a sebeovládání

<u>3. Dítě a ten druhý:</u>	<u>3. Dítě a ten druhý:</u>
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s dospělým, komunikace bez zábrán
porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad	sociální hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry
přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem v průběhu her a činností
odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná	kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách, společenské hry

<u>4. Dítě a společnost:</u>	<u>4. Dítě a společnost:</u>
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování, spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě, jejich dodržování

pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává, hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	hry a činnosti vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí MŠ, tvůrčí činnosti výtvarné, hudební, hudebně pohybové, činnosti podněcující tvořivost
chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance)

<u>5. Dítě a svět:</u>	<u>5. Dítě a svět:</u>
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově MŠ, v blízkém okolí)	přirozené pozorování blízkého prostředí v MŠ, života v něm, orientace v něm, pozorování okolní přírody, vycházky do okolí, orientace na zahradě MŠ
zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v MŠ opakují	praktické užívání hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
uvědomovat si nebezpečí se kterým se může ve svém okolí setkat	poučení o možných nebezpečných situacích a možných způsobech ochrany (přiměřeně věku dětí) – dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, setkání s neznámými lidmi – přímé situace při vycházkách, při hrách „Na dopravu“, praktické používání některých hraček a předmětů, práce s obrazovým materiálem, s encyklopediemi
osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v okolí MŠ, v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů)

2. integrovaný tematický blok: S létem se loučíme, barevný podzime, nosíš bláto, deště. Pěkně tě prosíme, počkej chvíli ještě.

Obsah integrovaného tematického bloku:

Integrovaný tematický blok seznamuje děti s podzimním přírodním prostředím – s podzimní zahradou, s prostředím lesa, s některými volně žijícími zvířaty a se změnami v počasí i v přírodě v podzimním období. Učí děti správně se chovat v přírodě, chránit, vážit si všeho živého. Při hrách, řízených

činnostech i přímém pozorování a objevování zjišťují, jak je důležitá lidská práce. Prakticky si vyzkoušejí jednoduché práce na zahradě (např. péče o květiny, hrabání, nakládání trávy, listí). Při vycházkách se děti blíže seznamují s vesnicí, ve které navštěvují MŠ. Pozorují život v ní, objevují zajímavá místa a instituce v obci a v jejím okolí.

Přiměřeně věku vedeme děti k objevování, kladení otázek a k hledání odpovědí na tyto otázky.

Záměry:

- seznámit děti s podzimní zahradou – ovoce, zelenina, květiny, práce na zahradě
- seznámit děti s podzimním lesem, s některými volně žijícími zvířaty, s užitkem lesa
- seznamovat děti se změnami v podzimní přírodě a v počasí
- pozorovat život na vesnici, seznamovat děti s prostředím a s okolím vesnice, ve které navštěvují MŠ
- vést děti k citovému chování k ostatním dětem, lidem, ke všemu živému, vážit si lidské práce, správně se chovat v přírodě
- seznamovat děti s vlivem přírodního prostředí a počasí na lidské zdraví

Klíčové kompetence:

1. kompetence k učení

- soustředěně zkoumá, pozoruje, objevuje, užívá jednoduchých pojmů, znaků, symbolů, získané zkušenosti dále uplatňuje
- má elementární poznatky o světě lidí, přírody, kultury o jeho proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije, aktivně si všímá, co se kolem něho děje

2. kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- řeší problémy, na které stačí, náročnější s oporou dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti (zkouší, experimentuje, vymýšlí nápady, řešení)

3. kompetence komunikativní

- hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své
- myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi, vede dialog
- vyjadřuje se řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými prostředky
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

4. kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor, vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, domlouvá se, spolupracuje, prosazuje se, ale i podřizuje, uplatňuje základní společenské návyky, pravidla
- rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, ubližování

5. kompetence občanské a činnostní

- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje zodpovědně, váží si práce a úsilí druhých

- zajímá se o druhé, o to, co se kolem děje, je otevřený aktuálnímu dění

Vzdělávací cíle integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj pohybových schopností, dovedností, zdokonalování dovedností v oblasti jemné i hrubé motoriky, rozvoj a užívání všech smyslů

Dítě a jeho psychika: Jazyk a řeč:

- rozvoj komunikativních schopností, dovedností, kultivovaného projevu, výslovnosti

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace:

- rozvoj paměti, pozornosti, posilování přirozených poznávacích citů

Sebepojetí, city, vůle:

- získávání relativní citové samostatnosti, rozvoj schopnosti sebeovládání

Dítě a ten druhý:

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

Dítě a společnost:

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, další společné vytváření a dodržování pravidel chování
- seznamování se světem kultury

Dítě a svět:

- osvojování si poznatků o přírodním, kulturním, životním prostředí, o jejich rozmanitosti, proměnách

Očekávané výstupy:

Vzdělávací nabídka (učivo):

1. Dítě a jeho tělo	1. Dítě a jeho tělo
ovládat koordinaci ruky, oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s náčiním, s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, s jednoduchými rytmickými nástroji apod.)	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním a materiálem, konstruktivní a grafické činnosti
koordinovat lokomoci a další pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, lezení, nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě), hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová cvičení), pohybové vyjádření písní
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě)	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí, jednoduché práce na zahradě – trháni, sběr ovoce, hrabání trávy, listí).
2. Dítě a jeho psychika	2. Dítě a jeho psychika
<u>Jazyk a řeč:</u>	<u>Jazyk a řeč:</u>
správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky,

vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)	společné rozhovory, skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, rozhovory při hrách, respektování pravidel mluvího)
porozumět slyšenému	poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, vyprávění toho, co dítě slyšelo, sdělování slyšeného druhým
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	samostatný slovní projev na určité téma
naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, básničky)	přednes, recitace říkanek, krátkých básní, dramatizace, zpěv písní
sledovat a vyprávět příběh, pohádku	prohlížení a „čtení“ knížek, sledování filmových a divadelních pohádek, příběhů, vyprávění toho, co dítě zhlédlo
<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>	<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace:</u>
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje také vyjádřit	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)	záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí, konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování)
vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci	motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, objevování v knihách, přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>	<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují, odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech	spontánní hry, činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování
uvědomovat si své možnosti i limity	činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních, příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky	činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte, úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné, sebehodnocení

<u>3. Dítě a ten druhý:</u>	<u>3. Dítě a ten druhý:</u>
uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je	aktivita podporující sblížení dětí, aktivita podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími)

dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě, sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
spolupracovat s ostatními	společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření, kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

<u>4. Dítě a společnost:</u>	<u>4. Dítě a společnost:</u>
adaptovat se na život v MŠ, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu)	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě, různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	přípravy a realizace společných her, zábav, slavností (námětové hry, pohybové, hudebně pohybové hry, společná příprava programu na besídku), setkávání se s dramatickým uměním v MŠ
porozumět běžným neverbálním projevům citových zážitků a nálad druhých	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, porozumění, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty v jednání lidí (dobro, zlo, ohleduplnost, spravedlnost, pravda)

<u>5. Dítě a svět:</u>	<u>5. Dítě a svět:</u>
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	kognitivní činnosti (kladění otázek a hledání odpovědí, vyprávění, poslech, objevování), pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání rostlin a činností na zahradě, ekosystému les, prostředí vesnice, aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (obchody, instituce...), práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií
mít povědomí o přírodním, kulturním prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami), seznamování s kulturním prostředím – divadelní představení v MŠ

všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období), smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí, pracovní činnosti, zaměřené k péči o školní zahradu a blízké okolí

3. integrovaný tematický blok: Zas je zima a nás láká postavit si sněhuláka a dovádět na saních, máme všichni rádi sněh.

Masopust a Vánoce slavíme vždy po roce.

Obsah integrovaného tematického bloku:

Část integrovaného bloku je realizována v krásném období roku – v době očekávání Vánoc – vánočních akcí MŠ (Vánoční koncert ZUŠ, divadlo, Cesta za Ježíškem – výstava Betlémů), v době mikulášské a vánoční nadílky v MŠ. To samo o sobě vyvolává příjemné pocity, velké očekávání, pohodu, vánoční přípravy, kladné mezilidské vztahy.

Zaměříme se na seznamování dětí s tradicemi a na jejich udržování, protože na vesnici do tohoto ročního období patří (Mikuláš, čas adventu, Vánoce, Tři králové, Masopust). Připravíme pro rodiče a veřejnost Vánoční besídku. Děti prožijí mikulášskou a vánoční nadílku i masopustní karneval.

Nezapomeneme na svět pohádek – klasických i moderních.

Budeme vnímat a odhalovat krásu zimní přírody, chránit ji i její obyvatele – zvířata a ptáky, pomáhat jim přežít zimu.

Dále budeme pozorovat a sledovat, co dovede počasí v zimě, jak se vyrovnáme se záludnostmi zimy. Jaký vliv na lidské zdraví má zimní období. Co škodí, co nám z hlediska zdraví prospívá.

Budeme výtvarně vyjadřovat své dojmy, prožitky, postřehy z přírody, z MŠ, z domova, rozvíjet jemnou i hrubou motoriku dětí.

Upevníme sounáležitost s přírodou živou i neživou. U dětí budeme podporovat a prohlubovat lásku ke zvířatům, k ptákům. Přírodu chráníme, staráme se o její čistotu, třídíme odpady.

Záměry:

- seznámit děti s vánočními přípravami a zvyky, umožnit jim některé si prožít
- rozvíjet citové chování, přátelské vztahy, prožívání očekávání, radosti v souvislosti s mikulášskou a vánoční nadílku
- probouzet zájem o lidové zvyky a tradice (Tři králové, Masopust)
- přibližovat zimní období, zimní radovánky i nebezpečí z nich plynoucí
- poznat a pojmenovat volně žijící zvířata a ptáky, pečovat o ně v zimním období

- seznamovat s lidským tělem, funkcemi orgánů, vážit si zdraví a mít povědomí o tom, co zdraví škodí a co prospívá, co je bezpečné a nebezpečné, o zdravých životních návycích a jejich osvojování
- učit děti přizpůsobovat se vnějšímu prostředí, jeho změnám
- využívat světa klasických i moderních pohádek, příběhů k rozvoji komunikativních dovedností, kultivovaného projevu

Klíčové kompetence:

1. kompetence k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultuře, přírodě a technice, který děti obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky, hledá odpovědi, aktivně si všímá okolního dění, chce porozumět věcem, jevům, dějům, které kolem sebe vidí
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost, záměrně si zapamatuje, dokončí, co započalo, postupuje podle instrukcí a pokynů

2. kompetence k řešení problémů:

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, hledá různé možnosti, zkouší, experimentuje, využívá fantazie a představivosti
- vymýšlí nová řešení problémů, situací, uplatňuje vlastní nápady, využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii, představivost
- při řešení problémů užívá logických, matematických postupů
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

3. kompetence komunikativní

- komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými
- domlouvá se gesty, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu, funkci
- okáže se vyjadřovat různými prostředky – řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci

4. kompetence sociální a personální

- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, pozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopno respektovat druhé
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- citlivost, ohleduplnost, pomoc slabším

5. kompetence činnostní a občanské

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, co je s nimi v rozporu, snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Vzdělávací cíle integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti, jemné i hrubé motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví
- vytváření zdravých životních návyků

Dítě a jeho psychika: Jazyk a řeč:

- rozvoj jazykových dovedností, schopností (vnímání, naslouchání, porozumění i výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace:

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, radosti z objevování)
- rozvíjení akustické paměti dětí – básně, říkanky

Sebepojetí, city, vůle:

- rozvoj schopnosti sebeovládání, schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city prožívat

Dítě a ten druhý:

- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (sociální citlivost, tolerance, respekt, přizpůsobivost)

Dítě a společnost:

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků, dovedností, tradic
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, s prostředím, v němž dítě žije

Dítě a svět:

- vytváření povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji, proměnách
- pochopení, že lidé mohou prostředí chránit, zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vést děti k ochraně před nebezpečnými vlivy prostředí

Očekávané výstupy:

Vzdělávací nabídka (učivo):

<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>	<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>
vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
ovládat koordinaci ruky, oka, zvládat jemnou motoriku	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním, konstruktivní a grafické činnosti
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (pohybovat se na sněhu, ledu)	komoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)

pojmenovávat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím s pohybem a sportem	činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí, příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
rozlišovat, co prospívá zdraví, co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod., příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, vytváření zdravých životních návyků

<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>	<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>
<u>Jazyk a řeč:</u>	<u>Jazyk a řeč:</u>
učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)	řečové hry, hry se slovy, slovní hádanky
naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)	přednes, recitace, dramatizace, zpěv
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	samostatný slovní projev na určité téma (popis situace podle skutečnosti i podle obrázku), komentování zážitků a aktivit
chápat slovní vtip a humor	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
poznat a vymyslet jednoduchá homonyma	hry se slovy, slovní hádanky
sluchově rozlišovat začáteční slabiky a hlásky ve slovech	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo	prohlížení a „čtení“ knížek, poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>	<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>
vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení	činnosti zaměřené na osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)

chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)	činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (čísllice – do šesti, porovnávání, třídění, uspořádání, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.)	činnosti zaměřené na vytváření (chápaní) prostorových pojmů
chápat elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, dny v týdnu)	činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
orientovat se v prostoru i v rovině	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>	<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>
prožívat radost ze zvládnutého a poznaného	činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu, spontánní, námětové, pohybové, hudebně pohybové, didaktické hry
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
respektovat předem vyjasněná pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
zorganizovat hru	cvičení organizačních dovedností
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání)	cvičení v projevoování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti), dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte, výlety do okolí, do přírody,
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás	estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další), výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

<u>3. Dítě a ten druhý:</u>	<u>3. Dítě a ten druhý:</u>
uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor)	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	hry a situace, kde se dítě učí chránit své soukromí a bezpečí
přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, dodržování spoluvytvořených pravidel chování
spolupracovat s ostatními	společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření, kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách, aktivity podporující sblížení dětí
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

<u>4. Dítě a společnost:</u>	<u>4. Dítě a společnost:</u>
vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)	přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, kulturní programy apod.)
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a v odpovídajících situacích se podle této představy chovat	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
chovat se zdvořile	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování, aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.), receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní – koncert ZUŠ, sledování dramaturgií, divadelních scének)
dodržovat pravidla her a jiných činností	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramaturgie, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích

zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik	tvůrčí činnosti výtvarné, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	tvůrčí činnosti hudební, hudebně pohybové, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

5. Dítě a svět:	5. Dítě a svět:
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí
všímat si změn a dění v nejbližším okolí	poučení o možných nebezpečných situacích v zimním období a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje, proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat)	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období), praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje se sněhem, ledem a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace se sněhem, ledem)
mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií, pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí v okolí MŠ, ekologicky motivované herní aktivity

4. integrovaný tématický blok: Petrklíč, petrklíč, vyhnal od nás zimu pryč. Chce ozdobit stráně, louku, chce rozkvétat v každém koutku. Dejte pozor, děti, s ním k nám jaro letí.

Obsah integrovaného tématického bloku:

Děti vítají probouzející se přírodu, zvířata, rostliny a vnímají ji všemi smysly. Poznávají domácí zvířata s mláďaty, ptáky, hmyz, kvetoucí stromy, květiny. Seznamují se s činnostmi lidí, se světem techniky, upevňují vztah ke svému bydlišti.

Při řízených činnostech třídí, řadí, porovnávají, určují počet předmětů. Orientují se na ploše, v prostoru, rozlišují základní geometrické tvary (předškolní děti rozliší též hranol, kouli, válec). Malují, modelují, kreslí, stříhají, nalepují, pracují s různými materiály, výtvarně je zpracovávají.

Děti manipulací s hračkami a s předměty denní potřeby získávají povědomí o materiálech, jejich vlastnostech, o způsobu jejich využití.

Jsou vedeny k šetrnému zacházení s hračkami, pomůckami. Rozlišují některé hudební nástroje při Jarním koncertu ZUŠ.

Přiměřeně věku se orientují v časových pojmech.

Při vycházkách do okolí MŠ jsou děti vedeny k praktické orientaci ve vesnici, stále zkoumáme a objevujeme v přírodě, staráme se společně o rostliny v MŠ.

I v tomto ročním období neopomíjíme tradice (vynášení Zimy, svátky jara Velikonoce).

Zařazujeme hry, které rozvíjí různé stránky osobnosti dítěte (fyzickou zdatnost, pohyblivost, koordinaci pohybů, postřeh, vnímání, paměť, pozornost).

Posilujeme sounáležitost s rodinou, s členy rodiny, připravujeme dárek

maminkám v podobě vystoupení ke Dni matek – básně, písně, tanečky, krátké scénky.

K těmto činnostem využíváme didaktických pomůcek v MŠ, obrazového materiálu, encyklopedií, dětských časopisů, televize, CD přehrávače, videorekordéru a hlavně objevování v přírodním a společenském prostředí.

Záměry:

- pozorování, objevování změn v jarní přírodě, vést děti k pozitivnímu vztahu k přírodě a všemu živému v ní
- vnímat střídání čtyř ročních období
- seznamovat děti s dalšími zvyky a tradicemi (vynášení zimy, Velikonoce)
- vytvářet, rozvíjet a upevňovat poznatky o domácích zvířatech a jejich mláďatech
- upevňovat rodinné vztahy – úctu, lásku, přátelství – oslava Dne matek, společná příprava programu
- upevňovat pravidla slušného chování při společenských akcích – Jarní koncert ZUŠ, oslava Dne matek
- získávat další poznatky o ochraně přírody, o jejím vlivu na naše zdraví, o vlivu lidské práce na přírodní prostředí, vážit si lidské práce a jejích výsledků
- předškolní děti seznamovat se základní školou (návštěva v 1. třídě ZŠ)

Klíčové kompetence:

1. kompetence k učení

- klade otázky, hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům, dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo, zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost, záměrně si zapamatuje, dokončí, co započalo, postupuje podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2. kompetence k řešení problémů

- užívá logických, matematických postupů
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční a která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit

3. kompetence komunikativní

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává

4. kompetence sociální a personální

- uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

5. kompetence činnosti a občanské

- váží si práce i úsilí druhých
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí, že je může ovlivnit
- chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Vzdělávací cíle integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků

Dítě a jeho psychika: Jazyk a řeč:

- rozvoj komunikativních dovedností, kultivovaného projevu, výslovnosti
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní
- využívat formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace:

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem, objevování)
- vytváření pozitivního vztahu k učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci

Sebepojetí, city, vůle:

- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, dojmy, prožitky vyjádřit

Dítě a ten druhý:

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost:

- aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění

Dítě a svět:

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- osvojení si poznatků k ochraně dítěte před nebezpečnými vlivy prostředí
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se změnám prostředí
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Očekávané výstupy:**Vzdělávací nabídka (učivo):**

<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>	<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	smyslové a psychomotorické hry, příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
ovládat koordinaci ruky, oka, zvládat jemnou motoriku	manipulační činnosti, konstruktivní a grafické činnosti, jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem, hudbou	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, sezónní pohybové činnosti)	lokomoční (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení) i nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.), zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení), prostorová orientace ve třídě, v tělocvičně i v okolí MŠ
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, s hračkami, pomůckami, s drobnými nástroji, sportovním náčiním, s výtvarnými pomůckami a materiály, s jednoduchými hudebními nástroji, s běžnými pracovními pomůckami	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním

<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>	<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>
<u>Jazyk a řeč:</u>	<u>Jazyk a řeč:</u>
správě vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků,
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.), komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)	přednes, recitace, dramatizace, zpěv
utvořit jednoduchý rým	hry se slovy
poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma	sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy,

rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, dopravní značky) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci, poznat napsané své jméno	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen, samostatný slovní projev na určité téma, prohlížení a „čtení“ knížek
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo	činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>	<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci, konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy (jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině	činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.), hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině, činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápad“	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant, spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity), námětové hry a činnosti
<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>	<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné, činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

zorganizovat hru	cvičení organizačních dovedností, spontánní hry, námětové hry
rozlišovat citové projevy v důvěrném a cizím prostředí	hry na téma rodiny, přátelství apod.
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání, sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu, výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí, divadelních představení apod.)
zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby)	estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

<u>3. Dítě a ten druhý:</u>	<u>3. Dítě a ten druhý:</u>
spolupracovat s ostatními	společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření, kooperativní hry a činnosti ve dvojicích, ve skupinkách, běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým, aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě, sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

<u>4. Dítě a společnost:</u>	<u>4. Dítě a společnost:</u>
chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích, dodržování herních pravidel
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky	receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének), setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě, aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik	tvůrčí činnosti výtvarné, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
vyjadřovat se prostřednictvím literárních, dramatických, hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	tvůrčí činnosti slovesné, literární, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu

<u>5. Dítě a svět:</u>	<u>5. Dítě a svět:</u>
všimnout si změn a dění v nejbližším okolí	přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (louka, rybník apod.), práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií, kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát na pořádek, čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	ekologicky motivované herní aktivity (ekohry), smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
--	--

5. integrovaný tématický blok:

Léto, léto spanilé, svléknem svetry, košile. Cupky, dupky do vodičky, zahrajem si na rybičky, na zvířátka, zeměkouli: „Ať si neuděláš bouli!“

Obsah integrovaného tématického bloku:

Obsahem je hledání odpovědí na otázky o planetě Zemi. Jak se nám na ní žije, co všechno na Zemi najdeme (hory, vodstva, lesy, města a vesnice, Českou republiku). Proč bychom se měli chovat ohleduplně k přírodě a k ostatním lidem, dodržovat určitá pravidla. Co se lidem daří a co mohou pokazit.

Děti zjistí, proč se střídá noc a den, co je to vesmír, co koloběh vody apod.

Dozvědí se, že na Zemi žijí různé rasy, národnosti lidí, že mluví různými jazyky že jsou si všichni rovni, mají stejnou hodnotu.

Dále budeme pozorovat letní počasí, jeho proměny, jak může člověku prospívat, jak škodit. Jak se bezpečně chovat v letním období.

Budeme hovořit o cestování, o dopravních prostředcích, jejich využití, o bezpečném chování na ulici.

Starší děti se seznámí s jednoduchou mapou, budou poznávat naši vlajku, jméno prezidenta, název hlavního města České republiky.

Společně pak navštívíme ZOO, budeme si povídat a zjišťovat zajímavosti o exotických zvířatech, pozorovat jejich život v ZOO.

Budeme objevovat v letní přírodě, kolem rybníka – vždy s ohledem na bezpečnost dětí.

Zúčastníme se letních „pohádkových“ sportovních her, které nám pomáhají připravit starší žáci ze ZŠ s učitelem tělesné výchovy.

Společně připravíme rozloučení s předškoláky. Budeme se věnovat výtvarným, hudebním, literárním činnostem vztahujícím se k tématickým celkům a využívat získaných poznatků.

Záměry:

- seznámit děti s tvarem planety Země, s jejím pohybem ve vesmíru, s rozmanitostí a určitým řádem světa
- vytvořit povědomí o tom, že na Zemi žijí lidé různých národností, hovořící různými jazyky, kteří mají stejnou hodnotu a dodržují určitá pravidla soužití.
- poznávat exotická zvířata v ZOO, získávat poznatky o jejich životě, dodržovat pravidla správného chování k těmto zvířatům.
- seznamovat děti s názvem naší republiky, hlavního města, se státní vlajkou, jménem prezidenta, s jednoduchou mapou
- pozorovat letní počasí, jeho proměny, pojmenovat jevy v počasí –jak může lidem a přírodě prospívat, jak škodit

- seznamovat děti s tím, jak se bezpečně chovat v letním období, s životem u rybníka
- rozvíjet psychickou a fyzickou zdatnost dětí
- učit děti chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, v případě potřeby požádat druhého o pomoc
- zapojit děti do přípravy slavnosti „rozloučení s předškoláky“, uplatňovat vlastní nápady
- umožnit dětem radostné prožitky, vést je k zodpovědnému chování s dodržováním stanovených pravidel

Klíčové kompetence:

1. kompetence k učení

- učí se spontánně i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, postupuje podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výsledky druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

2. kompetence k řešení problémů

- rozlišuje řešení, která jsou funkční a která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3. kompetence komunikativní

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu, aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knihy, encyklopedie, audiovizuální technika...)
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

4. kompetence sociální a personální

- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5. kompetence činnostní a občanské

- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Vzdělávací cíle integrovaného bloku:

Dítě a jeho tělo:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika: Jazyk a řeč:

- osvojení si některých poznatků, které předcházejí čtení a psaní
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- rozvoj zájmu o další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace:

- rozvoj a kultivace představivosti, fantazie
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení
- podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (písmena, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle:

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění, prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý:

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost:

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu
- vytvoření pozitivních vztahů ke kultuře a umění
- rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět:

- spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí, vést děti k ochraně před nebezpečnými vlivy prostředí, rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou i neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

Vzdělávací nabídka (učivo):

<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>	<u>1. Dítě a jeho tělo:</u>
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet, chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se v písku)	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.), zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení), činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem)	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků, příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), nezdravých návyků a závislostí
ovládat koordinaci ruky, oka, zvládat jemnou motoriku	konstruktivní a grafické činnosti
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky, zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním

<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>	<u>2. Dítě a jeho psychika:</u>
<u>Jazyk a řeč:</u>	<u>Jazyk a řeč:</u>
naučit se z paměti krátké texty	přednes, recitace, dramatizace, zpěv
sledovat a vyprávět příběh, pohádku	poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	samostatný slovní projev na určité téma, komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma	hry se slovy, slovní hádanky
sledovat očima zleva doprava, poznat některá písmena a číslice, popř. slova, poznat napsané své jméno	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo	prohlížení a „čtení“ knížek, poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>	<u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace:</u>
vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení	přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování, záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností, jejich charakteristických znaků a funkcí, činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.), hry a experimenty s materiálem a předměty, smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (...chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky...)	činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.), činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod., hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“, nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant, hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>	<u>Sebepojetí, city, vůle:</u>
zorganizovat hru	spontánní hra, cvičení organizačních dovedností
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné,

uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je, rozhodovat o svých činnostech	činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu)	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti), sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte, činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	sledování, poslech pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte, námětové hry, výlety do okolí (do přírody apod.), dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích)
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním	činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu, výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby...)	estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

<u>3. Dítě a ten druhý:</u>	<u>3. Dítě a ten druhý:</u>
Spolupracovat s ostatními	kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách, sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy, společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě, ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc)	společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému, aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, ohleduplnost k druhému, schopnost soucítit, ochota pomoci, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

<p>chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p>	<p>hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.), četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením</p>
---	--

4. Dítě a společnost:	4. Dítě a společnost:
<p>dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair</p>	<p>dodržování přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě, pravidel her, různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích</p>
<p>uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování, chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)</p>	<p>aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí, hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života</p>
<p>zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami</p>	<p>hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)</p>
<p>vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)</p>	<p>aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy knihovny, divadelních představení), přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslava MDD, rozloučení s předškoláky, sportovní akce, kulturní programy apod.)</p>
<p>zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik</p>	<p>tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu</p>
<p>vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální</p>	<p>tvůrčí činnosti hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu</p>

5. Dítě a svět:	5. Dítě a svět:
<p>mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p>	<p>pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (louka, rybník apod.), přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období), přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety, práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií</p>
<p>rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně</p>	<p>kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování), praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami), přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, technických objektů, vycházky do okolí, výlety</p>
<p>uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)</p>	<p>poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím, hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat, praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává</p>

pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory)	ekologicky motivované herní aktivity (ekohry), smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o životní prostředí, školní zahradu a blízké okolí, pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)	využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice, s elementárními poznatky o existenci různých národů, kultur, o různých zemích, o planetě Zemi, o vesmíru, práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií, kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

7. Evaluační systém a pedagogická diagnostika

Z evaluačního systému vycházíme při tvorbě ŠVP, TVP a při vzdělávací práci v MŠ.

a) Oblasti autoevaluace:

1. Hodnocení integrovaných tématických bloků

- po každém týdnu v integrovaném tématickém bloku (hodnotí učitelka, která ukončila týdenní ranní službu a vedla vzdělávací činnost)
- děti – co děti zaujalo, co se jim líbilo, nelíbilo
- učitelky – vzdělávací přínos pro děti
- jaké mravní hodnoty děti získaly
- jaké osobnostní postoje si vytvořily
- využití metod prožitkového, situačního, spontánního sociálního a kooperativního učení
- na co se zaměřit u dětí
- na co se zaměří učitelka

2. Hodnocení individuálního rozvoje dětí

Provádí se 3x v průběhu školního roku. Je důvěrné, přístupné pouze pedagogům a rodičům dítěte.

Hodnocení mapuje individuální pokroky, popřípadě nerovnoměrnosti vývoje každého dítěte, zajišťuje optimální přehled o výchově a vzdělávání. Při individuálním hodnocení dětí vycházíme z diagnostických poznámek, které průběžně vedeme o každém dítěti. U dětí 3 – 4 letých a dětí 4 – 5 letých učitelky hodnotí individuální míru dosahování konkretizovaných výstupů. U dětí 5 – 7 letých učitelky hodnotí individuální míru dosahování očekávaných výstupů. K hodnocení používáme společně domluvených znaků (+ = zvládá bezpečně, 0 = zvládá s obtížemi, - = nezvládá, A = ano, N = ne). Hodnotíme jednotlivé vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a

společnost, Dítě a svět. U každé oblasti uvedeme „na co se individuálně zaměřit“ v další vzdělávací práci s dětmi.

Hodnocení individuálního rozvoje předškolních dětí odcházejících do 1. třídy ZŠ zůstává v mateřské škole, nepřechází s dětmi do základní školy.

3. Hodnocení dokumentace k vedení

Vykonává je vedoucí učitelka MŠ každý měsíc v průběhu školního roku při provádění kontrolní činnosti v MŠ. O výsledcích hodnocení vede písemné poznámky, o nedostacích písemné zápisy, s učitelkou projedná způsob nápravy, který následně kontroluje. Hodnocení dokumentace k vedení kontroluje průběžně p. ředitel ZŠ a MŠ.

4. Hodnocení práce učitelek – hospitace

Hodnocení učitelek provádí ředitelka školy, vedoucí učitelka MŠ (VUMŠ) průběžně, v hospitacích, na pedagogických radách, popřípadě individuálně podle aktuálního stavu. Hodnocení je ústní, písemné. Z opakovaného negativního hodnocení se pořizuje zápis s podpisem a vyjádřením učitelky (viz. Zákoník práce).

5. Sebereflexe učitelek MŠ

Pedagog provádí sebereflexi 1 x ročně.

Sebehodnocení pedagogů – hodnotí své postupy, rozhodnutí, podmínky a výsledky ve výchovně vzdělávací práci, sledují naplňování záměrů a cílů TVP a ŠVP v souladu s RVP PV. Při své práci berou učitelky na vědomí rizika, uvedená v RVP PV a snaží se jich vyvarovat.

Hodnocení by měla přinášet podněty a pozitivní posun v pedagogické práci i při řešení problémů.

S kritérii pro hodnocení práce učitelek byla seznámena každá učitelka MŠ a jsou součástí třídní dokumentace v jednotlivých třídách.

6. Hodnocení vzdělávací práce

Provádí se 2x ročně, v pololetí školního roku a na konci školního roku. U dětí 3 – 4 letých a dětí 4 – 5 letých učitelky hodnotí míru dosahování konkretizovaných výstupů v rámci třídy. U dětí 5 – 7 letých učitelky hodnotí míru dosahování očekávaných výstupů v rámci třídy. K hodnocení používáme společně domluvených znaků (+ = zvládá bezpečně, 0 = zvládá s obtížemi, - = nezvládá, A = ano, N = ne).

Hodnotíme jednotlivé vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět. U každé oblasti uvedeme „na co se zaměřit“ v další vzdělávací práci.

7. Analýza stavu MŠ

Provádí ji jedenkrát ročně vedoucí učitelka MŠ – koncem školního roku. Vychází ze zjištěných poznatků. Analyzuje stanovené jednotlivé oblasti provozu mateřské školy, vyvozuje závěry. Z analýzy vycházíme při další práci v MŠ, při evaluační činnosti. Pomáhá nám při zlepšování vzdělávací činnosti, provozní, organizační činnosti i při spolupráci s rodiči, s odborníky, s organizacemi.

8. Hodnocení třídního vzdělávacího programu

- trpělivost a individuální přístup, důslednost
- všímavost a pozornost k potřebám dětí
- spolupráce s dětmi
- laskavost, taktnost, optimistické ladění, užívání pochvaly, povzbuzení
- promyšlená volba metod, forem práce, nové přístupy a postupy v práci s dětmi
- vyvážení činností spontánních a řízených
- originalita nápadů, vhodnost motivace k činnosti, pohotovost při řešení vniklých situací
- speciální dovednosti (hudební, výtvarné, pracovní, dramatické, pohybové)
- kultivovaný projev
- studium učitelek a využívání odborných pramenů
- vhodnost pomůcek pro řízené činnosti

- vhodnost podmínek k pedagogické práci (materiální, technické, hygienické a jiné)
- míra vlastní iniciativy
- schopnost kriticky zhodnotit výsledky výchovně vzdělávacího úsilí a určit další postup

9. Hodnocení školního vzdělávacího programu

- je ŠVP v souladu s RP PV
- materiální, technické, hygienické a jiné podmínky, co zlepšit, zkvalitnit
- jaký pedagogický styl vládne ve škole
- jak pracují pedagogičtí pracovníci (metody a formy práce, sebehodnocení, promyšlené postupy)
- spolupráce s rodiči dětí
- jak učitelé pracují s integrovanými tématickými bloky, kolik volnosti poskytují dětem na objevování a tvůrčí činnosti
- jsou integrované tématické bloky vhodně postavené, vyhovují, dávají prostor pro tvořivost, improvizaci, nejsou-li svazující
- umožňují využívat dostatečně metody a formy prožitkového, situačního učení, spontánního sociálního a kooperativního učení
- zohledňují individualitu dítěte
- jaké jsou výsledky vzdělání, dosahují-li děti očekávaných pokroků
- jsou-li rodiče s výsledky vzdělání dětí spokojeni

Hodnocení podmínek školy – jsou součástí hodnocení TVP – v rámci třídy, ŠVP – v rámci mateřské školy

Materiální podmínky

- prostory, vyhovující, nevyhovující skupinovému i individuálnímu činnosti
- nábytek, TV nářadí, hygienické zařízení, vybavení pomůckami, materiálem pro práci s dětmi
- hračky – vybavenost, dostupnost pro děti, pravidla užívání
- estetická výzdoba školy
- školní zahrada - vybavenost pro různé pohybové aktivity
- splnění hygienických, technických a bezpečnostních norem

Životospráva

- hodnocení spolupráce se ŠJ
- skladba jídelníčku, pitný režim
- dodržování a vštěpování zásad správného životního stylu
- dostatek pohybu v MŠ, při pobytu venku
- respektování individuálních potřeb pohybových aktivit, odpočinku, spánku, (jejich vyváženost)

Psychosociální podmínky

- respektování potřeb dětí, navozování pohody, klidu, bezpečí, citlivé jednání, úměrné zatěžování dětí
- rovnocenné postavení všech dětí
- dodržování pravidel třídy, školy
- naslouchající, vstřícná a empatická komunikace pedagogů
- podpora dětí v samostatných pokusech, uznání, ocenění dítěte
- vztahy dítě x dospělý, důvěra, tolerance, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemná pomoc, podpora
- klima školy

Organizační podmínky

- pružnost denního řádu, aktuální potřeby

- reakce na individuální možnosti dětí
- uplatňování adaptačního režimu
- plánování činnosti vycházející z potřeb a zájmů dětí
- dbát na osobní soukromí dítěte
- spojování tříd ano - ne
- vyváženost spontánních a řízených aktivit

Personální podmínky

- kvalifikovanost učitelů
- sebevzdělávání pedagogů
- organizace služeb

Spolupráce s rodiči

- spolupráce na základě partnerství – důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, spolupráce
- možnost podílet se na dění ve škole, akcích školy, informovanost rodičů
- ochrana soukromí rodiny, diskrétnost, takt
- informovanost rodičů o prospívání dítěte, společný postup při výchově a vzdělávání

Spolupráce s ostatními institucemi

- dobrá komunikace, ochota spolupracovat, důvěra
- informovanost o akcích školy na veřejnosti
- sponzorské dary

Hodnocení práce provozních zaměstnanců

- respektování pracovní náplně, dodržování pracovní doby
- vztah k dětem
- spolupráce s vedoucí učitelkou s učitelkami MŠ
- dodržování hygienických a bezpečnostních zásad

10. Vlastní hodnocení školy

Provádí jej vedoucí učitelka MŠ na základě poznatků plynoucích z předchozí evaluační činnosti.

Vlastní hodnocení školy zahrnuje výše uvedené oblasti evaluace v MŠ. Je prováděno 1x ročně – na konci školního roku.

b) Metody a prostředky hodnocení

- rozhovor – každodenní, ústní hodnocení činností
- diskuse – pedagogické rady (ústní, písemné)
- hospitace – rozbor hospitací (ústní, písemné)
- pozorování – plánované, nahodilé
- třídní a školní dokumentace (písemná)
- rozbor vlastní práce (ústní, písemný)

c) Časový plán, odpovědnost učitelek

Druh hodnocení	Termín	Hodnotí	Kontroluje
hodnocení integ. tématických bloků	1x týdně	učitelky MŠ, VUMŠ, VUMŠ	
hodnocení individuálního rozvoje dětí	3 x ročně	učitelky a VUMŠ, VUMŠ	
hodnocení dokumentace k vedení	1 x měsíčně	VUMŠ, ředitel ZŠ a MŠ	
hodnocení práce pedagogů	viz. hospitace	VUMŠ, ředitel ZŠ a MŠ	
sebereflexe učitelek	1 x ročně	učitelky a VUMŠ, VUMŠ	
hodnocení vzdělávací práce	2 x ročně	učitelky a VUMŠ, VUMŠ	
analýza stavu MŠ	1 x ročně	VUMŠ, ředitel ZŠ a MŠ	
hodnocení TVP	1 x ročně	učitelky a VUMŠ, VUMŠ	
hodnocení ŠVP	1 x ročně	učitelky, VUMŠ, p.ředitel	
vlastní hodnocení školy	1 x ročně	VUMŠ, ředitel ZŠ a MŠ	

Všechny učitelky MŠ zodpovídají za odpovědné vedení evaluačních činností, vycházejí z výsledků evaluace ve své další práci, zodpovídají za zachování kvality, případnou nápravu nedostatků zjištěných evaluační činností nebo zkvalitnění v dané oblasti.

Pedagogická diagnostika:

Metody průběžného pozorování dítěte:

Pozorování - strukturované (záměrné, připravené)

– nestrukturované (letmé, nahodilé)

Individuální písemné poznámky o dětech, vycházejí z průběžného pozorování a práce s dítětem, využíváme je při individuálním hodnocení dětí. Učitelky zaznamenávají diagnostické poznámky podle potřeby v průběhu jednotlivých měsíců školního roku (nejméně 3x ročně).

Slovní výpovědi – nasloucháme, porovnáváme, některé zaznamenáváme

Analýza portfolia dítěte - shromažďuje se po celou dobu docházky dítěte, obsahuje výsledky činnosti, kresby, foto - podává obraz vývoje dítěte

Hospitace – ve třídě - vzájemné s druhou učitelkou, hospitace prováděné vedoucí učitelkou MŠ, ředitelem ZŠ a MŠ, rozborů hospitací, sledování dětí, jejich projevů.

Průběžné pozorování dítěte při režimových činnostech:

Ranní hry - pozdrav, nálada, komunikace, vzájemná domluva, spolupráce

Hygiena, stolování, příprava na pobyt venku, na spánek - sebeobsluha, samostatnost, ochota pomoci

Pobyt venku - pohybové dovednosti, chování v přírodě, chování k živým tvorům, vzájemné vztahy

Odpolední činnosti – ohleduplnost ke spícím dětem při klidových činnostech, uplatňování získaných dovedností, poznatků, postojů, loučení

Herní aktivity - sledujeme přístup ke hře, volbu námětu, rozvíjení a průběh hry, ukončení, úklid hraček, zacházení s nimi

Řízené aktivity – sledujeme aktivitu, iniciativu, zapojení dítěte, nápaditost, improvizaci, přístup k řešení problémů, situací, odmítání činnosti, dokončení činnosti, schopnost soustředit se

Didaktické hry – sledujeme reakce dětí, dodržování pravidel, reakce na chyby,
Způsob a rychlost řešení, vyjadřovací schopnosti při činnostech a v průběhu celého dne
Zvláštní příležitosti, společenské události – sledujeme chování a jednání dítěte,
dodržování pravidel slušného chování, aktivitu, ochotu pomáhat.